

CO BỬU CHCE ?

MICHAEL S. HEISER

What Does God Want?

Copyright © 2018 Michael Heiser

ISBN-13: 978-0692199046 (Blind Spot Press)

ISBN-10: 0692199047

All rights reserved.

Cover: Molly Joy Heiser

Typesetting: ProjectLuz.com

Co Bůh chce? Czech Translation

Copyright © 2019 Miqlat

Pokud není uvedeno jinak, biblické citace v českém překladu jsou převzaty z Českého ekumenického překladu (ČEP): Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenická rada církví v ČR, 1984.

Z anglického originálu přeložila Eva Rosolová

Ostatní knihy Michaela S. Heisera

Supernatural:

What the Bible Teaches about the Unseen World and Why it Matters

Nadpřirozeno:

Co vlastně Bible učí o neviditelném světě a proč na tom záleží

The Unseen Realm:

Recovering the Supernatural Worldview of the Bible

Angels:

What the Bible Really Teaches About God's Heavenly Host

Demons:

What the Bible Really Teaches About the Powers of Darkness

I Dare You Not to Bore Me with the Bible

The Bible Unfiltered:

Approaching Scripture On Its Own Terms

Reversing Hermon:

Enoch, the Watchers, and the Forgotten Mission of Jesus Christ

Brief Insights on Mastering Bible Study

(The 60-Second Scholar series)

Brief Insights on Mastering the Bible

(The 60-Second Scholar series)

Brief Insights on Mastering Bible Doctrine

(The 60-Second Scholar series)

***The Façade* (fiction)**

***The Portent* (fiction)**

Věnování

Všem, kteří jsou na začátku své cesty víry v Ježíše,
a také těm, kteří se na ni vydali už dávno, ale stále mají pocit, že nikam nepokročili.

OBSAH

Zkratky biblických knih

Předmluva – prosím přečtěte si ji

Úvod

I. část: Příběh

První kapitola: Bůh chtěl rodinu

Druhá kapitola: Bůh stále chtěl rodinu

Třetí kapitola: Bůh byl svou rodinou zrazen

Čtvrtá kapitola: Bůh vstoupil do své lidské rodiny

Pátá kapitola: Bůh získává svou rodinu

Šestá kapitola: Bůh je navždy se svou rodinou

Shrnutí a stručný přehled následujících částí

II. část: Evangelium

Sedmá kapitola: Co je evangelium?

III. část: Následování Ježíše

Osmá kapitola: Co je učednictví?

Devátá kapitola: Co učedník dělá?

Důležitá jména a výrazy (rejstřík)

Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena

ZKRATKY BIBLICKÝCH KNIH

STARÝ ZÁKON

Gn (Genesis, 1. Mojžíšova)
Ex (Exodus, 2. Mojžíšova)
Lv (Leviticus, 3. Mojžíšova)
Nu (Numeri, 4. Mojžíšova)
Dt (Deuteronomium, 5. Mojžíšova)
Joz (Jozue)
Sd (Soudců)
Rt (Rút)
1S (1. Samuelova)
2S (2. Samuelova)
1Kr (1. Královská)
2Kr (2. Královská)
1Pa (1. Paralipomenon, 1. Letopisů)
2Pa (2. Paralipomenon, 2. Letopisů)
Ezd (Ezdráš)
Neh (Nehemjáš)
Est (Ester)
Jb (Jób)
Ž (Žalmy)
Př (Příslaví)
Kaz (Kazatel)
Pís (Píseň písní)
Iz (Izajáš)
Jr (Jeremjáš)
Pl (Pláč)
Ez (Ezechiel)
Da (Daniel)
Oz (Ozeáš)
Jl (Jóel)
Am (Ámos)
Abd (Abdijáš)
Jon (Jonáš)
Mi (Micheáš)
Na (Nahum)
Abk (Abakuk)
Sf (Sofonjáš)
Ag (Ageus)
Za (Zacharjáš)
Mal (Malachiáš)

NOVÝ ZÁKON

Mt (Matouš)
Mk (Marek)
L (Lukáš)
J (Jan)
Sk (Skutky apoštolské)
Ř (Římanům)
1K (1. Korintským)
2K (2. Korintským)
Ga (Galatským)
Ef (Efezským)
Fp (Filipským)
Ko (Koloským)
1Te (1. Tesalonickým)
2Te (2. Tesalonickým)
1Tm (1. Timoteovi)
2Tm (2. Timoteovi)
Tt (Titovi)
Fm (Filemonovi)
Žd (Židům)
Jk (List Jakubův)
1Pt (1. list Petrův)
2Pt (2. list Petrův)
1J (1. list Janův)
2J (2. list Janův)
3J (3. list Janův)
Ju (List Judův)
Zj (Zjevení Janovo)

PŘEDMLUVA – PROSÍM PŘEČTĚTE SI JI

Doufám, že jsem získal vaši pozornost. Já vím . . . předmluvy jsou stejně zajímavé jako čekání v dopravní zácpě nebo ve frontě (na cokoliv). Nezaručuji, že tato předmluva bude zajímavější, ale je důležitá.

Tato kniha je úvodem k tomu, o čem Bible *skutečně* je – o Boží lásce, o tom, že Bůh chce, abyste s ním měli věčný život, a že Bůh chce, abyste pomohli ostatním se to dozvědět. Není to složité . . . ale podíváme se na to trochu *jinak*, než jak jste zvyklí. Tato kniha není běžné “křesťanství pro začátečníky”. Najdete v ní leccos, o čem jste nikdy neslyšeli a na to, co už znáte, se podíváme z trochu jiného úhlu.

Při psaní této knihy jsem měl na mysli dva druhy čtenářů. Prvním je ten, kdo teprve nedávno uvěřil v Ježíše. Pokud jste to vy, možná vás už Bible něčím trochu zaskočila. Je v ní napsáno mnoho zvláštních věcí, které není snadné pochopit. Věřte mi, znám ten pocit. Když jsem v mládí uvěřil v Ježíše, o Bibli jsem skoro nic nevěděl. Slyšel jsem o Ježíšovi, o Noemovi a o Adamovi a Evě, to bylo všechno. Škoda, že mi tenkrát, hned když jsem přijal evangelium, nikdo nedal knihu, jako je tato. Pomohla by mi pochopit biblický příběh a některé dost důležité pojmy. Proto doufám, že tato kniha pomůže vám.

Druhým čtenářem je ten, kdo Ježíše už nějakou dobu zná, ale má pocit, že jaksí “uvízl”. Věříte v Ježíše a chodíte do sboru (možná už dlouho), ale pořád máte neodbytný pocit, že to není všechno – že když přijde na Bibli, musí tu být ještě něco jiného, něco navíc, co vám zatím uniká. Nejste si jistí, jestli víte, co to opravdu znamená následovat Ježíše. Musí to znamenat víc, než jen nedělní bohoslužby, setkání s křesťanskými přáteli a účast na práci sboru. Chci vás ujistit, že vaše intuice je správná. Tato kniha vám to “něco” pomůže najít.

Může to znít sporně, ale účelem této knihy je předložit (nebo možná zopakovat) některé základní, ale důležité myšlenky chytrým lidem. Vždy považuji svoje čtenáře za inteligentní. Někomu z vás tato kniha pomůže leccos v Bibli lépe pochopit. A pro ostatní bude dobrým začátkem – všichni musíme někde začít.

Doufám, že tato kniha připraví čtenáře k přečtení některých mých dalších knih. Až dočtete tuto knihu, doporučuji vám pokračovat knihou *Nadpřirozeno: Co vlastně Bible učí o neviditelném světě a proč na tom záleží* (*Supernatural: What the Bible Teaches about the Unseen World - And Why It Matters*). V angličtině lze tuto knihu koupit buď na Amazon.com nebo přímo od vydavatele Lexham Press. Na internetu je také řada videí, ve kterých hovořím o některých důležitých tématech z této knihy. Překlady *Nadpřirozeno* do jiných jazyků (včetně češtiny, pozn. překl.) si můžete stáhnout zdarma na webových stránkách: <https://www.miqlat.org/translations-of-supernatural.htm>.

Po přečtení *Nadpřirozena* čtenáři mohou postoupit k přečtení několika dalších knih, které jsem napsal, abych ukázal, že o Bibli a o Bohu můžeme vědět mnohem víc, než jen to, co slyšíme v kostele: *I Dare You Not to Bore Me with the Bible*; *The Bible Unfiltered: Approaching Scripture on Its Own Terms* a *The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible* (tyto knihy jsou zatím dostupné pouze v angličtině, pozn.překl.).

Také doufám, že se stanete pravidelnými posluchači mého podcastu *Nahá Bible* (*Naked Bible Podcast*). Jak název naznačuje, snažím se svým posluchačům předložit obsah Bible v jejím původním starověkém kontextu, bez filtrů moderních církevních denominací a bez předsudků, založených na moderním západním myšlení. Záleží mi jen na tom, co biblický text, chápaný ve svém vlastním kontextu, může podpořit – bez ohledu na to, co o textu říkají tradice. Každý měsíc statisíce posluchačů začne číst Bibli znovu, jakoby ji četli poprvé. Každý věřící by měl pravidelně prožívat radost z nového poznání. A právě to je cílem mé práce.

Děkuji za přečtení předmluvy!

ÚVOD

Co Bůh chce?

Zní to jako jednoduchá otázka, ale pokud se nad tím trochu zamyslíte, zas tak jednoduché to není.

Proč? Protože napřed musíme vědět, kdo tuto otázku pokládá. Lidé se mohou ptát z mnoha různých důvodů. Je to nářek člověka trpícího bolestí? Možná je to tichý šepot vyvěrající z hlubokého smutku. Je motivací zvědavost? Nebo je to jen chuť o něčem uvažovat, hlouběji se nad něčím zamyslet? Jak vidíte, správná odpověď závisí na tom, *proč* se ptáme.

Protože otázku pokládám já sám, mohu vám také říci, proč se ptám. Ale napřed vám řeknu, co *není* důvodem mé otázky. Neptám se proto, že bych neznal odpověď. Já odpověď znám. Dokonce znám i odpověď, která platí pro každého z nás, alespoň pokud jde o odpověď, kterou by nám všem dal sám Bůh. A přesně na to se ptám. Tou otázkou vám chci pomoci zamyslet se nad něčím velice důležitým. Když se ptám "Co Bůh chce?", ve skutečnosti se ptám: *Co Bůh chce pro každého člověka na zemi? Co chce, pokud jde o mne a můj život a o vás a váš život?*

Než se dostanu k odpovědi, chci ještě poznamenat, že jde o otázku náboženskou. Otázky o Bohu samozřejmě spadají do této kategorie. Položil jsem tuto otázku a odpovím na ni, protože se o Boha zájímám. Většinu lidí také Bůh zajímá, i když se nezajímají o církev. To nevadí, nepotřebujeme církev k tomu, abychom mohli mluvit o Bohu. Nejsem farář ani kněz, ale studium Bible se stalo mým povoláním (ano, i to je možné). Protože se tedy ptám já, moje odpověď bude biblická. Tím se zúží naše zaměření. Mým úkolem bude vysvětlit, jak Bible odpovídá na otázku "Co Bůh chce?".

Takže zde je odpověď. Je jednoduchá. Bůh chce *vás*.

To vás možná trochu překvapilo nebo o tom pochybujete. To nevadí, protože je to správná odpověď. Ale upřímně řečeno, je *nedostačující*. Touto jednou větou nelze plně vyjádřit, jak úžasná a hluboce významná je to odpověď. Abyste mohli plně porozumět tomu, kolik lásky se za ní skrývá, musíte znát více souvislostí. Skrývá se za ní totiž dlouhý a pozoruhodný *příběh*.

Proto tato kniha je nejen o tom, co Bůh chce, ale i o tom, *co Bůh chce, abyste věděli*. Ano, chce *vás*, ale abyste to mohli plně ocenit a (doufejme) i získat stejný vztah k Bohu, musíte znát souvislosti.

A to bude mým úkolem. Začneme Božím příběhem. Je plný tragických událostí, ale žádná z nich nikdy nezměnila vztah Boha k vám (a ani ke mně, naštěstí). Až dovyprávím příběh (nezabírá celou knihu, takže pokud nejste náruživý čtenář, máte štěstí), tak podrobněji vysvětlím ty části příběhu, které jsou obzvlášť důležité. Ale pokud si přečtete

jenom samotný příběh, i tak dostanete odpověď na původní otázku, se kterou jsme začali. Myslím si ale, že budete chtít ve čtení pokračovat a doufám, že knihu dočtete až do konce. Najdete v ní hodně zajímavých věcí.

Než ale začneme, rád bych ještě na něco upozornil. Pokud jste věřícím už dlouho, můžete si myslet, že biblický příběh znáte. Určitě znáte některé jeho části, ale mohu vám zaručit, že vás čeká nejedno překvapení. Bohužel je to právě náboženství, které většinou zastírá krásu tohoto úžasného příběhu. Církev a církevní denominace někdy upřednostňují svá vlastní učení před skutečným biblickým příběhem. V této knize tomu tak není.

I když předpokládám, že někteří z vás Bibli znají, jsem přesvědčen, že se v této knize setkáte s novou pravdou a s novým pohledem na pravdu, kterou již znáte. A pokud jste nikdy v církvi nebyli nebo toho o Bibli moc nevíte, tak jste ideální čtenář. Nemusíte se nic odnaučovat ani přeučovat, všechno je pro vás nové. V každém případě si však myslím, že objevování toho, co Bůh chce a proč to chce, bude pro vás zajímavým zážitkem.

I. ČÁST

PŘÍBĚH

PRVNÍ KAPITOLA

BŮH CHTĚL RODINU

V mých prvních představách Bůh nebyl neviditelným tátou na nebi. Bůh byl stvořitelem, vzdálenou mocností. Předpokládal jsem, že Bůh o mně a o všech lidech ví, ale neměl jsem tušení, co si o mně a o ostatních lidech na světě myslí (nebo jestli o nás vůbec přemýšlí). Nepochyboval jsem o tom, že Bůh existuje – ale jiným způsobem, není přímo přítomen třeba v místnosti. Bůh pro mě byl víceméně nezúčastněným pozorovatelem, jehož pozornost mohu občas získat (třeba když budu mít nějaké potíže). Nemyslel jsem si, že by mě Bůh chtěl na něco nacytat nebo že by mě neměl rád. Z mého hlediska Bůh skutečně existoval a neměl jsem důvod si myslet, že je nepřátelský. To bylo všechno. Jak se říká – co není na očích, nebývá na mysli.

Hodně jsem toho ještě o Bohu nevěděl. Protože jsem Boha nehledal, nepředpokládal jsem, že by Bůh hledal mne. Kdyby se mě na to tenkrát někdo zeptal, asi bych řekl, že má něco lepšího na práci. Myslel jsem si, že nedělám nic tak dobrého nebo špatného, aby si to zasloužilo příliš pozornosti.

Mýlil jsem se. Bůh mne *hledal*, jenom jsem o tom nevěděl. Dnes vím, že mě Bůh hledal, protože hledat nás je pro něj přirozené. Bůh je *odhodlaný* nás hledat.

Jak to můžeme o Bohu vědět? (Jak uvidíte, tuto otázku položím vícekrát.) Vezměme si jako příklad sami sebe. Je pro nás normální a přirozené, že nám záleží na něčem, co jsme vymysleli nebo vytvořili, zvláště pokud to vyžadovalo hodně úsilí. Samozřejmě se rozhněváme nebo jsme podráždění, když někdo naši práci zesměšňuje, zlehčuje nebo ničí, nebo když vydává za své to, co jsme *my* udělali, čeho jsme dosáhli nebo co byl původně *naš* nápad. Nenaštvat se by bylo *nenormální*.

Naše reakce je přirozená, protože jsme lidé, jsme prostě takoví. Jsme sebeuvědomělí. Všichni máme svůj vnitřní život, své vlastní myšlenky a pocity. Používáme svou inteligenci k dosažení toho, co chceme a co nám přináší potěšení, ne k tomu, co nám působí bolest a škodu. Jednáme záměrně, nikoliv nahodile a bezúčelně. Řídíme se svým rozumem a intuicí.

Můžeme to dokázat na mnoha příkladech. Dokonce i zdánlivě bezvýznamné věci děláme záměrně a za nějakým účelem. Čistíme si zuby, aby se nám nekazily a aby nám nepáchlo z úst. Ráno vstáváme, protože nechceme přijít o zaměstnání (nebo v lepším případě – protože nás čeká něco zajímavého). Odbočíme doleva nebo doprava podle toho, kam jdeme. V případě, že děláme něco nerozumného (třeba napadneme na sociálních sítích někoho, komu to je úplně jedno nebo se to ani nedoví), i tím chceme něčeho dosáhnout (chceme se cítit nadřazení nebo někomu “dát za vyučenou”). A i když děláme něco

nepříjemného, děláme to s nadějí, že nám to bude k něčemu dobré. Proč třeba držíme dietu? Jsme od přírody cílevědomé bytosti, nejdáme bezúčelně.

Opak by byl známkou psychické nebo emocionální nevyrovnanosti.

Biblický Bůh je také takový. Dělá to, co dělá, pro *radost* ze svého díla. Bůh nestvořil člověka, protože někoho potřeboval. Nebyl osamělý, netrpěl žádným nedostatkem ani nepotřeboval společnost. Bůh nepotřebuje nic, protože . . . prostě je Bůh. Dalo by se říct, že Bůh tvořil pro radost z práce svých rukou. A nejvíce mu záleží na tom, co vytvořil, aby bylo jako on, aby bylo "jeho obrazem", jak je napsáno v Bibli (Gn 1,26). A to jsme my, vy a já.

KDE ZAČÍNÁ NÁŠ PŘÍBĚH

Náš příběh – příběh o tom, proč nás Bůh chce – začíná biblickou myšlenkou, že Bůh je naším Stvořitelem. Přestože to nedokážeme plně pochopit, v podstatě jsme tady proto, že nás tady Bůh chtěl. Bůh nejedná nahodile, jedná cílevědomě. Stvořením člověka se nesnažil nahradit nějaký svůj nedostatek. Vzhledem k tomu, že nás stvořil, přestože nás nepotřeboval, zbývá pro naše stvoření jen jedno rozumné vysvětlení. Bůh nás chtěl, aby z nás mohl mít radost (a abychom my mohli mít na oplátku radost z toho, že jsme s ním).

Vzhledem k tomu, že nás Bůh stvořil, Bible ho nazývá naším "Otcem" a lidi od Adama počínaje nazývá jeho dětmi¹. Není to náhoda, že Bible používá výrazy z oblasti rodiny k vyjádření vztahu mezi Bohem a námi.

Ale tím trochu předbím. Abychom skutečně pochopili okolnosti, které vedly k používání výrazů zaměřených na rodinu, musíme se vrátit zpět do doby před stvořením země a člověka. Možná vás to překvapí, ale Bůh ani tehdy nebyl sám. To je další důvod, proč si můžeme být jistí, že nás Bůh nestvořil jen proto, že toužil po společnosti.

Z Bible víme, že předtím, než Bůh stvořil nás, stvořil také jiné inteligentní bytosti. V Bible jsou nazvaní "Synové Boží". My jim říkáme andělé. Ve Starém zákoně, v knize Jóbově, je napsáno, že synové Boží "propukli v hlahol", když Bůh zákládal zemi (Jb 38,4-7). Byli u toho a viděli to.

Zamysleme se nad slovy "synové Boží". Hebrejský výraz, přeložený "synové", může být také všeobecněji přeložený jako "děti".² K čemu se výraz "děti Boží" vztahuje?

K rodině!

Slovo "děti" používáme, když mluvíme o rodině. Ve verších z Jóba 38,4-7 je tato rodina nebeská a tedy nadpřirozená. Bůh je Otcem inteligentních bytostí, stvořených v pro nás neviditelném světě.

Skutečnost, že Bůh už měl nadpřirozenou rodinu, nám pomůže pochopit jeho motivaci ke stvoření Adama a Evy, prvních lidí v příběhu knihy Genesis. Bůh chtěl mít také *lidskou*

¹ Iz 63,16; 64,8; L 3,38; Sk 17,28-29; Ř 1,7; 1K 1,3.

² Gn 3,16; 30,26; 31,43.

rodinu spolu se svou nadpřirozenou rodinou. Zdá se to neuvěřitelné, ale z příběhu o Edenu se dovídáme, že Bůh chtěl, aby obě jeho rodiny žily společně v jeho přítomnosti. To znamená, že stejně jako andělé, lidé byli původně stvořeni k životu v přítomnosti samotného Boha.

Jak to ale můžeme vědět? (Zase ta otázka). Podívejme se na to.

První kniha Bible, Genesis, začíná stvořením. Bůh stvořil mnoho věcí ještě předtím, než se dostaneme k člověku (Adamovi a Evě). Příběh začíná stvořením rostlin, hmyzu, ptactva a pozemských zvířat. Žádný z těchto tvorů ale nebyl schopen s Bohem navázat vztah. Nemohli s Bohem mluvit, nemohli mu sdělit svoje myšlenky nebo vyjádřit svou vděčnost. Členové rodiny žijí ve vzájemných vztazích – komunikují na intelektuální a emocionální úrovni, vytvářejí rodinná pouta. Rostliny jsou nádherné a zvířata jsou úžasná, ale dětmi se stát nemohou. Nemohou být rodinou, tím, co Bůh opravdu chtěl. Musel tedy stvořit něco, co je mu podobné.

ZOBRAZITELÉ BOHA

Země byla zaplněna všemi druhy rostlin a živočichů, ale Bůh ještě nebyl s prací hotov. Rozhodl se vytvořit nové bytosti, které budou “jeho obrazem”, “obrazem Božím” (Gn 1,27). Budou jeho pozemskou rodinou.

“Obraz Boží” je důležitý biblický pojem. Lidské bytosti byly stvořeny tak, aby byly jako Bůh. Zkuste si představit “obraz” Boží jako sloveso, pomůže vám to tuto myšlenku lépe pochopit. Byli jsme stvořeni k tomu, abychom Boha *zobrazovali* (*reprezentovali*, pozn. překl.), abychom byli jeho *zobrazitelé* (*představitelé*, pozn. překl.) – abychom ho zastupovali.

Co to znamená zobrazovat Boha? Odpověď najdeme v knize Genesis 1,27-28:

Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: “Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.”

Bůh se mohl o svůj svět sám docela dobře postarat. Vždyť je Bůh. Nic není nad jeho schopnosti. Bůh si však stvořil pozemskou rodinu. Jeho děti měly převzít jeho roli ve vedení a správě Božího stvoření, měly ho zastupovat, stát se jeho pomocníky a společníky. Zobrazování Boha znamená být Božím zástupcem na zemi. Bůh pověřil lidi prací, kterou mohl stejně dobře zastat sám. Bůh však chtěl, aby se jeho děti účastnily, aby se jeho zaměstnání stalo rodinným podnikem. Eden nebyl jen domovem Boha, ale i jeho domácí kancelář. Nás Bůh stvořil jako svoje spolupracovníky.

Bůh musel stvořit lidi tak, aby byli schopni vykonávat svěřený úkol - zobrazovat ho na zemi. Proto se s nimi podělil o svoje vlastnosti a schopnosti – jako je inteligence a tvořivost. Z Bible víme, že člověk je menší verzí toho, co je Bůh. Stvořil nás podobné jemu, abychom se s ním mohli podílet na vládě a péči o jeho nový svět.

Zobrazování Boha je z několika důvodů důležitým konceptem. Dává každému z nás hluboce významnou, bezpečnou identitu. To byl původní záměr Boha - aby každý člověk byl jeho dítětem a partnerem. *Tak* se Bůh na lidi dívá a také my bychom se tak měli na lidi dívat. Bůh chce, abychom se navzájem považovali za bratry a sestry. Všichni máme stejné postavení zobrazitelů Boha, které Bůh chce ve své rodině. Rasismus, násilí, ovládnutí a nátlak nikdy nebyly součástí Božího plánu pro lidstvo. Jsou jen hrozným následkem vzduchu a hříchu. Bůh nenávidí všechno, co hřích způsobil lidem, *kteřé miluje*. To si musíme uvědomit vždy, když přemýšlíme o svých vlastních morálních nedostacích i o nedostacích ostatních lidí.

Zobrazování Boha také dává našemu životu hluboký smysl. Máme poslání. Každý člověk, bez ohledu na to, jak je prostý nebo slabý nebo jak krátce je naživu, má svou roli v životě druhého člověka. Cokoliv, co si přejeme uskutečnit a co ctí Boha a naše druhy, zobrazitele Boha, se stává *duchovním* posláním. V očích Boha není postavení faráře, duchovního nebo kněze nijak nadřazeno ostatním povoláním. Způsob, jakým žijeme, je buď požehnáním pro naše druhy, zobrazitele Boha, a připomíná jim, jaký má být život v souladu s Bohem, nebo v opačném případě se jim stane prokletím. Na našem jednání záleží – i když často jen nepřímo a nenápadně.

To všechno je důvod, proč jsem na svoji úvodní otázku odpověděl *Bůh chce vás*. Chce rodinu, chce spolupracovníky. Bůh chce, abyste věděli, kdo jste a proč je váš život pro něj tak cenný.

Ale jsme teprve na začátku. Příběh ještě nekončí. Život v našem světě - a možná i u nás doma - neodpovídá Božím představám. Stalo se něco, co všechno zkazilo. Utrpení bylo tak veliké, že se Bůh *téměř* rozhodl lidstva se vzdát.

DRUHÁ KAPITOLA

BŮH STÁLE CHTĚL RODINU

V předešlé kapitole jsem se zmínil o tom, že Bůh stvořil lidi tak, aby ho mohli na zemi zobrazovat. Podělil se s nimi o své vlastnosti a schopnosti. To sice bylo (a je) úžasné, ale právě proto se začnou dít zajímavé, někdy až hrůzné věci. Jednou z Božích vlastností je svoboda - svobodná vůle. Jestli jste si někdy kladli otázku, proč je na světě zlo, zde je odpověď z Bible.

VZPOURA č. 1

Když se Bůh rozhodl obdařit své děti svými vlastnostmi, věděl, co to znamená. Bůh ví všechno, takže mu bylo jasné, co se stane. Stejně rozhodnutí učinil již dříve, když stvořil nebeskou rodinu. Také oni mají vlastnosti jako je inteligence a svobodná vůle, dostali tyto dary od svého Stvořitele.

Bůh věděl, že dříve nebo později budou jeho dary zneužity. Moc dobře věděl, že i když jeho děti (v nadpřirozeném světě i na zemi) jsou mu podobné, přesto *nejsou On*. Jsou *méně* než on. Jsou nedokonalé, zatímco on je dokonalý. Jednoho dne jedno (nebo více) z jeho dětí buď udělá nějakou hroznou chybu nebo bude jednat v bezmyšlenkovitém sebezájmu a vzepře se proti jeho vůli.

A přesně to se stalo v zahradě v Edenu. Adam a Eva se vzepřeli a porušili Boží příkaz, aby nejedli z jednoho ze stromů v zahradě. Zhřešili a ztratili věčný život v Boží přítomnosti. Každý člověk, který se od té doby narodil, se narodil mimo Eden, odloučený od Boha. Apoštol Pavel to vyjádřil výstižně: "Mzdou hříchu je smrt" (Ř 6,23).

Tato tragická událost byla následkem ještě dřívější vzpoury. Jeden z nadpřirozených Božích synů se rozhodl nejednat v souladu s Božím rozhodnutím mít lidskou rodinu, svedl Evu a doufal, že Bůh Evu i Adama zničí. K Evě přišel v podobě hada (Gn 3, 1-7). Bible mluví o hadovi jako o Satanovi a Ďáblovi (Zj 12,9). Podařilo se mu svést Evu k hříchu, ale navždy se lidí zbavit se mu nepovedlo.

Zde se skrývají některé hluboké pravdy, první z nich odpovídá na otázku, kterou si každý z nás někdy v životě položí: Proč je na světě zlo? Zlo existuje, protože Bůh se rozhodl vytvořit bytosti jako je on sám. Tím nemyslím, že by byl Bůh zlý. Chci tím říci, že Bůh odmítl myšlenku vytvořit lidi jako roboty nebo předem naprogramované počítače z masa.

Tento poslední bod je důležitý. Naše podobnost s Bohem musela být nefalšovaná. Bez možnosti činit svobodná rozhodnutí bychom prostě nebyli jako on. Bůh není robot a my jsme byli stvořeni tak, abychom se mu podobali. Bez pravé svobodné vůle nemůžeme Boha upřímně milovat nebo ho poslouchat. Předem naprogramovaná rozhodnutí nejsou svobodná rozhodnutí. Aby rozhodnutí třeba k lásce a poslušnosti bylo opravdové, musí být výsledkem svobodné volby mezi více možnostmi.

Následkem toho všeho je, že zlo existuje, protože lidé zneužívají nádherný Boží dar svobody k uskutečňování svých sobeckých záměrů, k pomstě a k získání falešného pocitu nezávislosti. Takové zneužívání začalo v Edenu.

Boha to nijak nepřekvapilo. Očekával zlo. Předem věděl, že se to stane a měl podle toho připravený plán. Bůh své lidské děti za jejich vzpouru nezničil. Naopak, odpustí jim a vykoupí je. Z Bible je jasné, že Bůh věděl, k čemu se schyluje, a měl plán odpuštění a spásy připravený ještě před tím, než ke vzpouře došlo – přesněji řečeno před “stvořením světa” (Ef 1,4; Žd 9,26 – 10,7; 1Pt 1,20).

Plán spásy ale vyžadoval, aby se Bůh stal člověkem. K tomu se také dostaneme. Ale dlouho před tím, než došlo k této vrcholné události, bylo třeba odplatit za to, co se stalo v Edenu. Bůh vykázal Adama a Evu (a tím i jejich potomky) ze své přítomnosti. Tak skončil Eden. Místo věčného života s Bohem, svým otcem, lidé teď mají před sebou smrt (Ř 5,12). To je výsledek odloučení se od Boha - zdroje života.

Bůh v podstatě vyhodil svoje děti z domova, ale bylo to lepší řešení, než v jaké doufal had – vyhlazení lidstva. Bůh se nevzdal svého plánu na lidskou rodinu, ale každá vzpoura něco stojí. Bůh potrestal i Satana. Za to, že vnesl smrt do Božího světa, se stal pánem říše mrtvých, které se později začalo říkat peklo.

ŽÁDNÝ NÁHRADNÍ PLÁN

Možná si teď říkáte, proč Bůh prostě *neupustil* od svého plánu na lidskou rodinu. Byl to přece on, kdo dovolil, abychom měli svobodnou vůli, přestože věděl, že to povede k hříchu a tisícům let lidského utrpení ve formě násilí, bezohlednosti, sobectví a řady dalších hrozných věcí, které jsou si lidé schopni navzájem způsobit. Možná, že kvůli svému vlastnímu utrpení nebo utrpení, které vidíte všude kolem sebe, byste si někdy i přáli, aby Bůh učinil všemu konec.

Věřte tomu nebo ne, Bůh tento pocit chápe. Vidí nejen všechno zlo, které vidíme my, ale i nekonečně víc. Nic není tak, jak by chtěl. Možná si říkáte, *vždyť je Bůh* – copak to nemůže všechno změnit? Není to tak jednoduché. Zkuste si to představit, Bůh může odstranit zlo z našeho světa, jenom tak, že odstraní každého, kdo zlo páchá. Jinými slovy, Bůh může skoncovat se zlem, jenom když nás vyhladí. Všichni hřeší (Ř 3,10-12) a jak říká Bible, “jsou daleko od Boží slávy” (Ř 3,23). Takže jistě, Bůh *by to mohl* udělat, ale neudělá to. Nepřipadá to v úvahu, protože lidi příliš miluje.

Z toho vyplývá úžasné poznání: Bůh věděl, k čemu to povede, když nás stvoří jako je on sám, *ale usoudil, že to tak bude lepší, než lidskou rodinu vůbec nemít*. Bůh vidí hříchy a utrpení v našem světě a zná jejich příčinu. Trápí ho to. Bůh ale tolik miluje své lidské děti, že se neodvrátí od svého původního záměru. Nemá náhradní plán, postupuje podle svého původního plánu. Navzdory tomu, že předvídal vzpouru v Edenu a věděl o všech nezdarech a hříších, které budou následovat - včetně těch našich - Bůh stále touží po lidské rodině.

Událostí v Edenu příběh teprve začíná. Bůh vyhnal Adama a Evu ze svého domu (Gn 3,22-24). Proklet hada (Gn 3,14-15) a vykázal ho ze své přítomnosti (Iz 14,12-15; Ez 28,16). Poučení bylo jasné a stručné: každá vzpoura bude potrestaná. Ale jestli si myslíte, že to všem došlo, tak se mýlíte. Stalo se ještě něco horšího.

VZPOURA č. 2

Asi jste někdy slyšeli, že podle Bible je ve světě tolik zla, protože člověk upadl do hříchu v Edenské zahradě. To není celá pravda. Po tragédii v Edenu došlo k dalším dvěma událostem, které uvrhly lidstvo do ještě hlubšího úpadku a zmatku.

O první z nich se píše v knize Genesis 6,1-4, je to nepochybně jedna z nejpodivnějších událostí v celé Bibli (věřte mi, napsal jsem o tom celé knihy). Je to příběh o některých z nadpřirozených Božích dětí ("synů Božích"), kteří chtěli napodobit Boha a udělali si svoje vlastní lidské děti, *své vlastní* zobrazitele. Rozhodli se k tomu použít lidské ženy ("dcery člověka"). Tím se z nich stali soupeři Boha, jejich vlastního nebeského otce. Místo toho, aby byli rádi, že Bůh chce přijmout lidstvo do rodiny, chtěli se stát pány nad svými vlastními lidmi. Tak si to Bůh nepředstavoval. Bůh chtěl rodinu, ne otroky.

Tito "andělé, kteří zhřešili" (2Pt 2,4) přestoupili hranici mezi nebem a zemí. "Nezachovali si své původní vznešené postavení, ale opustili určené místo" (Ju 6). Bůh je za to poslal do podsvětí (2Pt 2,4-5; Ju 6), ale skutek byl vykonán a měl katastrofální následky. Podívejme se na dva verše, které v Bibli následují po vylíčení této vzpoury:

I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zůle člověka
a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý.
Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.
(Gn 6,5-6)

Zamyslete se nad tím. *Každý záměr v srdci každého člověka byl neustále jen zlý*. Bůh *litoval*, že učinil lidstvo; ta myšlenka ho *trápila*.

Je to přesná definice úpadku a utrpení, které tento úpadek přináší. První nadpřirozená vzpoura vedla ke ztrátě věčného života člověka s Bohem (což je samo o sobě dost špatné). Tato druhá vzpoura posunula následky hříchu o krok dál a uspíšila lidské sebezničení. Bůh cítil hlubokou lítost nad tím, že to takhle dopadlo. Lidstvo bylo trvale poškozeno.

Z Bible se dovídáme, že Bůh neviděl žádné jiné řešení, než poslat potopu a lidstvo vyhladit (Gn 6,17). Zde je třeba si uvědomit, že nikde v příběhu o potopě není napsáno, že by byl Bůh rozhněvaný, jenom že jeho srdce bylo zarmoucené z toho, co se dělo. Bůh se rozhodl dát lidem svobodu. Nemohl jim ji teď vzít, protože pak už by člověk nebyl jako on - už by nebyl plně člověkem. Jedinou možností bylo skoncovat s tím, co způsobili vzpurní synové Boží a začít znovu.

Pouze jeden muž byl spravedlivý v očích Boha - Noe (Gn 6,9). Alespoň že se našel jeden, Bohu to stačilo. Bude pokračovat ve svém plánu na lidskou rodinu.

Bůh řekl Noemu, ať postaví archu (velkou loď), aby on, jeho rodina a velké množství zvířat přežili potopu. Bůh však pořád ještě doufal, že by i přes svůj hluboký úpadek jeho lidské děti přece jen mohly být s ním. Ve svém milosrdenství dal Noemu 120 let, aby se připravil na potopu (Gn 6,3) a řekl lidem, co je čeká, aby se mohli odvrátit od své zkaženosti a získat odpuštění (2Pt 2,5).

Skončilo to tak, že lidé odmítli laskavé Boží varování a neposlechli. Boží děti se opět obrátily k Bohu zády, protože byly svobodné a mohly to udělat. Není divu, že to Bohu zlomilo srdce. Alespoň že tu byl Noe a jeho rodina. Po potopě Bůh Noemu a jeho synům zopakoval příkazy, které dal Adamovi a Evě ("plodte a množte se a naplňte zemi"; Gn 9,1). Bůh s nimi začínal znova. Uzavřel s Noem smlouvu, která se vztahovala na celé lidstvo (Gn 9,8-17). Smlouva je slib nebo závazek. Tato smlouva byla jednostranná, byl to Boží slib, že nikdy nezničí lidstvo (Gn 9,11). Kupodivu, Bůh stále chtěl lidskou rodinu.

A kupodivu - zneužívání Boží dobroty pokračovalo. Po potopě následovala třetí vzpoura. Od této vzpoury se odvíjí zbytek biblického příběhu o nepřekonatelné Boží trpělivosti a lásce.

VZPOURA č. 3

Pokud jste někdy slyšeli o Adamovi a Evě a o Noemově potopě, asi jste také slyšeli příběh o Bábelské věži. Jestliže ne, tak to nevádí, protože většina lidí si stejně neuvědomuje, co se tam *skutečně* stalo.

Příběh o Bábelské věži je v knize Genesis 11,1-9. Po potopě Bůh chtěl, aby se Noemovi potomci množili a rozšířili se po zemi. Stejně jako Adam a Eva měli být Božími spolupracovníky v péči o stvoření. Jenže oni se místo toho shromáždili na místě zvaném Babel a postavili si věž ke své vlastní slávě (Gn 11,1-4).

Toto je známá verze příběhu, ale jeho skutečný význam se nachází ve dvou méně známých verších z jiné biblické knihy:

Když Nejvyšší přiděloval pronárodům dědictví, když
rozsazoval lidské syny, stanovil hranice každého lidu podle

počtu synů Božích³. Hospodinovým podílem je jeho lid, vyměřeným dílem jeho dědictví je Jákob. (Dt 32,8-9)

Tyto dva verše nám říkají, že jedním z rozsudků u Bábelské věže bylo rozdělení lidstva. Až dosud Bůh jednal s lidstvem jako s celkem. To se v Bábelu změnilo, lidé byli rozděleni podle jazyků a území.

Ale co bylo ještě horší, Bůh se lidí zřekl. Znechucen lidským vzdorem, Bůh přidělil národy země jiným členům své nadpřirozené rodiny - synům Božím. Jde o jinou skupinu synů Božích, nejsou to ti, kteří zhřešili před potopou. Bůh nemohl vyhodit lidstvo ze svého domu, to udělal už v Edenu. Po potopě slíbil, že lidstvo nezničí (Gn 9,11), aby se žádná taková pohroma už neopakovala. Co mu tedy zbývalo? V podstatě řekl: "Tak dost! Když nechcete, abych byl vaším Bohem, přidělím vás mých nebeským pomocníkům."

Tento rozsudek měl dalekosáhlé následky. Nevíme, jak dlouho to trvalo, ale z Bible se dovídáme, že nadpřirození Boží synové ustanovení nad národy moc dobře neobstáli. Podlehli takové korupci (Ž 82,1-5), že Bůh musel soudit i je. Jednoho dne je zbaví jejich nesmrtelnosti a národy si vezme zpět (Ž 82,6-8). Z hlediska našeho příběhu, když přijde na lidskou rodinu, Bůh teď po tomto zklamání zůstal bezdětný. Měl všeho dost a vzdal to.

Ale . . . ne úplně.

VYTRVALÁ LÁSKA BOŽÍ

Víte, co se stalo hned po bábelské katastrofě? Bůh se zjevil Abrahamovi (původním jménem Abram), starému muži, jehož žena Sára byla už příliš stará na to, aby mohla mít děti. Bůh uzavřel s Abrahamem smlouvu. Starému muži a jeho ženě slíbil, že budou mít syna. Bůh učiní zázrak. Jejich syn bude počátkem nové Boží rodiny na zemi (Gn 12,1-9; 15,1-6; 18,1-15).

Lidstvo teď bylo pod dohledem členů Božího nebeského zástupu a Bůh chtěl znovu založit svou vlastní rodinu skrze Abrahama. Abraham slibům Boha uvěřil (Gn 15,6). Nemusel si Boží zájem nebo laskavost ničím získávat, byl to *Bůh*, kdo si zvolil Abrahama pro nový začátek. Vztah mezi Bohem a Abrahamem vznikl z Boží iniciativy, Abraham jen uvěřil.

Smluvní vztah, který vznikl na základě Božího povolání a Abrahamovy víry, je od té doby připomínán tělesným znamením obřízky (Gn 17,1-14; Ř 4,1-12). Celá Abrahamova rodina následovala Abrahamova příkladu (Gn 17,23). Znamení obřízky označuje Abrahamovy potomky jako národ, který si Bůh zvolil za svou rodinu. Obřízka se stala znamením i pro ženy z Abrahamova rodu. Mají se vdávat jen za muže ze svého národa a když se rozhodnou mít

³ Překlad "synů Božích" - viz *Bible, Ekumenický překlad, 1984, 1990, Dt 32,8, poznámka "e"*: **Božích**, (řecká Septuaginta, vydání Rahlfsovo) a kumránský rp 4Q; podle tohoto znění jde patrně o pohanská božstva, jež Hospodin ustanovil strážci jednotlivých pronárodů (sr Ž 29,1; 89,7 aj.). (pozn. překl.)

svoje vlastní děti, obřízka jim připomíná, jak byl jejich lid nadpřirozeně stvořen z Abrahama a Sáry.

Je třeba si uvědomit, že Boží smlouva s Abrahamem byla založena na důvěře v Boží zaslíbení - na víře. Bůh si ne zvolil Abrahama proto, že konečně našel člověka, který poctivě dodržuje předpisy. Spása není založená na tom, jak se chováme, spásu si nemůžeme nijak vysloužit. Kdyby tomu tak bylo, Bůh by byl *naším* dlužníkem na základě našeho dobrého chování, *dlužil* by nám něco za naše dobré výsledky. To je naprostý nesmysl. Naopak, dodržováním smluvního znamení Abraham a jeho potomci projeví svou víru v Boží zaslíbení. Byl to vnější projev oddanosti Bohu.

Apoštol Pavel nám dává Abrahama za příklad věrné víry (Ř 4,1-12). Abraham uvěřil a Bůh ho přijal *předtím*, než Abraham dodržel jakékoliv nařízení. Dodržováním předpisů svou víru projevil. Víra je jediná podstatná věc, dodržování předpisů ji nemůže nahradit. O věrnosti ve víře – věrnosti Bohu – budeme mluvit později. Dnes to nazýváme uřednictvím. Víra a věrnost jsou dvě rozdílné věci, souvisí spolu, ale nejsou zaměnitelné. Totéž platí o spáse a uřednictví.

Příslib syna Abrahamovi (a skrze něho počátek nové rodiny, která se rozroste ve veliký národ) byl druhou smlouvou, kterou Bůh po tragické události v Edenu uzavřel. První smlouvu Bůh uzavřel s Noem. Účelem obou smluv bylo zachování Božího přání mít lidskou rodinu. Ale ve smlouvách nešlo jen o to, že se Bůh lidstva nevzdal, těmito smlouvami také nabídl lidem věčný život. Bůh se lidstva nevzdal, nemohl přestat lidi milovat. Bůh stále chtěl lidskou rodinu.

Bůh dodržel svůj slib, Abrahamovi a Sáře se skutečně narodil syn (Izák; Gn 17,19-21; 21,1-7). Abrahamovu rozsáhlou rodinu známe jako "Izrael", nejčastěji používané jméno pro Boží lidskou rodinu ve Starém zákoně (Gn 32,28; Dt 32,9; Iz 44,1). Ale co lidé z ostatních národů, které Bůh po bábelské vzpouře přidělil Božím synům? Ti jsou v Bibli nazýváni "pohané", což znamená "ne-Izraelité". Přes to, co se stalo v Babelu, Bůh na tyto lidi nezapomněl.

Nejenže Bůh vytvořil nový národ (Izrael), ale také řekl Abrahamovi, že jeho potomci budou jednoho dne požehnáním pro ostatní národy, kterých se Bůh zřekl (Gn 12,3). Po mnoha letech se Ježíš, který pocházel z Abrahamovy rodiny, stal tím konkrétním potomkem, který přivede všechny národy světa zpět k Bohu (Ga 3,16-18, 26-29). Před příchodem Ježíše se pohané mohli přidat k Boží rodině tím způsobem, že se rozhodli zahrnout všechny ostatní bohy, uvěřit v Boha a přijmout tělesné znamení Boží smlouvy.

Mnoho času uplynulo od Abrahama po Ježíše. Dějiny Izraele coby "Hospodinova podílu" (Dt 32,9) nebyly pěkné. Izrael byl Božím lidem, ale bohužel, nebo možná jak se dalo očekávat, Bohu věrní nezůstali. Nejtemnější hodina měla teprve přijít.

TŘETÍ KAPITOLA

BŮH BYL SVOU RODINOU ZRAZEN

Dějiny biblického Izraele byly dlouhou a komplikovanou záležitostí plnou úspěchů i tragédií. Boha to nepřekvapilo, věděl co může od lidí očekávat. Vždycky věděl, co jsou lidé zač.

NEŽÁDOUCÍ HOSTÉ

Bůh řekl Abrahamovi, že jeho potomky čeká nesnadná budoucnost. Byl k němu upřímný. Řekl mu: “Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich, budou tam otročit a budou pokořováni po čtyři sta let” (Gn 15,13). To byla špatná zpráva. Bůh ale dal i naději: “Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním” (Gn 15,14).

A opravdu, Abrahamovi potomci, nyní pod vedením Abrahamova vnuka Jákoba, jehož jméno Bůh změnil na “Izrael”, skončili v Egyptě v područí faraona (Ex 1). Odešli tam s Božím souhlasem, aby unikli hladomoru (Gn 45,5-11). Ale udělali tu chybu, že se po skončení hladomoru nevrátili do země, kterou jim Bůh dal. Zdrželi se v Egyptě příliš dlouho.

Během pobytu v Egyptě se izraelský národ rozrostl natolik, že se faraon zděsil, že nebude schopen neudržet si moc nad zemí (Ex 1,8-10). Uvalil na Izraelity nucené práce a vyhubil novorozené chlapce (Ex 1,14-16). Bůh ale zasáhl a izraelský národ se ještě více rozrůstal a sílil (Ex 1,8-21).

Izrael tak strávil v drsných podmínkách v Egyptě čtyři sta let. Nakonec Bůh opět zasáhl a zachoval život chlapečka jménem Mojžíš. Bůh také ovlivnil okolnosti tak, aby byl chlapec vychován ve faraonově vlastním domě, přímo faraonovi pod nosem (Ex 2,1-10). Mojžíš žil privilegovaným životem. Jednoho dne se však dopustil zločinu, ve rvačce na obranu bezmocného Izraelity zabil člověka. Aby unikl spravedlnosti, musel utéci z Egypta.

Mojžíš našel nový život v poušti, v midjánské zemi. Bůh se s Mojžíšem setkal u hory Sínaj v hořícím keři. Toto setkání změnilo dějiny nejen Mojžíšova lidu, ale i celého světa (Ex 3,1-15). Bůh poslal Mojžíše zpátky do Egypta, aby se postavil proti faraonovi a požadoval propuštění Božího lidu. Bůh také Mojžíšovi slíbil, že ho bude ochraňovat a dodávat mu sílu (Ex 3,16-22).

Vyvedení Izraele z Egypta je jedním z neznámějších příběhů na světě. I kdybyste Bibli nikdy nečetli, pravděpodobně jste o tom slyšeli nebo jste viděli nějaký film. Když faraon odmítl Izraelity propustit (Ex 7-12), Bůh seslal rány na Egypt a na jeho bohy. Skrze Mojžíše

Bůh přinutil faraona, aby propustil nespočetný dav Izraelitů z egyptského otroctví. Když se Egypťané rozhodli zahnat Izraelity do pouště a tam je pobít, Bůh rozdělil Rudé moře, aby je zachránil (Ex 13,17 až Ex 14). Přechod Rudého moře je nesporně nejsenzačnějším zázrakem v Bibli. Ale nešlo zde o nějaké skvělé představení, šlo o zachování lidu. Bůh chtěl svou rodinu.

ZÁKON A VĚRNOST

Po nějakém čase Bůh přivedl svůj lid zpět na místo, kde se dříve setkal s Mojžíšem. Tam dal Izraelitům své zákony - Desatero přikázání - a uzavřel s nimi smlouvu. Je třeba si uvědomit, že Izrael byl Božím lidem už před tím, než dostal Desatero přikázání. Bůh o nich mluvil jako o své rodině, už když Mojžíš čelil faraonovi (Ex 3,7, 10; 4,23; 5,1; 6,7; 7,4). Zákony se netýkaly *získání* místa v Boží rodině. Izraelité *již* byli Boží rodinou.

Musíme si tento rozdíl vysvětlit, protože je velice důležitý. Bůh nedal svým lidem zákony proto, aby si jejich dodržováním zajistili místo v Boží rodině, dal jim zákony, aby měli možnost ukázat, že *chtějí být v rodině*. Účelem dodržování Božích zákonů bylo ukázat Bohu, že mu budou věrní a nepřidruží se k nějakému jinému bohu. Izraelité svou vírou a věností umožní Bohu, aby je jako "království kněží" (Ex 19,5-6) mohl použít ke službě všem ostatním národům. Bůh chtěl celé lidstvo ve své rodině. Začal s jednou skupinou – s Izraelem. Budou-li Bohu věrní, stanou se požehnáním všem ostatním národům (Gn 12,3).

Ještě jedna věc je důležitá pro pochopení této smlouvy. Boží zákony také nesloužily k tomu, aby Izraelité mohli být dostatečně poslušní a Bůh si je proto zamiloval. Bůh už Izrael miloval (Dt 7,7-8). Nadpřirozeně umožnil starému Abrahamovi a Sáře mít syna, z něhož časem Izrael vzešel. Jediným účelem byla rodina. Bůh nese-psal seznam požadavků, aby se Izraelité mohli kvalifikovat jako rodina. Už *byli* jeho rodina. Boží zákony měly pomoci jeho dětem vyhnout se jiným bohům a žít společně šťastným, pokojným životem, nikoliv zajistit si Boží přízeň.

Jako vždy, Bůh jim ponechal svobodnou vůli. Pouze žádal, aby se zřekli všech ostatních bohů a aby věřili v Něho – kdo je, a že je stvořil z lásky. Každý Izraelita se mohl Boží lásky vzdát, když chtěl. Mohl se rozhodnout nevěřit. Mohl se rozhodnout uctívat nějakého jiného boha. A jak uvidíme, právě to mnozí udělali.

Poté, co Izraelité opustili horu Sínaj (kde jim Bůh dal zákon), Bůh je vedl v podobě člověka (anděla) do Zaslíbené země (Ex 23,20-23; Sd 2,1). Cestou si lidé neustále stěžovali na nedostatek jídla a vody. Bůh jim všechno poskytl (Ex 15,22-27; 16,1-30). Museli bojovat o svůj život s vražednými nepřáteli, kteří se nacházeli v zemi. Bůh je zachránil před zkázou (Dt 2-3; Joz 11-12; Ž 136,10-24; Sk 13,19).

ÚPADEK POKRAČUJE

Dalo by se předpokládat, že když Bůh konečně přivedl Izrael do země, pocítili k němu nesmírnou lásku – že jejich víra a věrnost dosáhly nejvyššího stupně. Ale ukázalo se, že ne. Místo toho usoudili, že soužití se zlem může fungovat a odmítli vyhnat ze země modláře (lidi, kteří uctívali jiné bohy skrze modly). Jakoby se nepoučili z minulosti, že neposlušnost přináší neštěstí. Jejich nevěrnost a nedostatek lásky k Bohu vedly k následující události:

I vystoupil posel Hospodinův z Gilgálu do Bokimu a volal: „Vyvedl jsem vás z Egypta a uvedl jsem vás do země, kterou jsem přísazně slíbil vašim otcům. Prohlásil jsem: ‘Svou smlouvu s vámi navěky nezruším. Vy však nesmíte uzavřít žádnou smlouvu s obyvateli této země. Jejich oltáře rozkopáte.’ Vy jste mě neuposlechli. Čeho jste se to dopustili? Proto jsem také prohlásil: ‘Nevypudím je před vámi. Budou vám osidlem a jejich bohové vám budou léčkou.’” (Sd 2,1-3)

Bůh opět musel soudit svůj lid. V podstatě jim řekl: „Už s vámi nebudu. Uvidíme, jak si sami poradíte, když mě nechcete.“ S tím jsme se už setkali a jak jsme také už viděli, bez Boží přítomnosti se Božímu lidu vedlo velmi špatně. A protože minulost se opakuje, Boží jednání je nám také povědomé - pořád se k Izraelitům vracel, aby je vytáhl z maléru. Všichni známe podobné lidi. Možná jste jeden z nich. Nepřestáváte někomu z lásky pomáhat tak dlouho, že se to zdá až směšné. Když se zamyslíte nad tím, co Bůh dělal, vypadá to téměř šíleně. Ale Bůh chce lidskou rodinu, i když ona nechce jeho. Boží láska odporuje zdravému rozumu.

Celá biblická kniha Soudců, z níž pocházejí výše citované verše, je o téměř nekonečném koloběhu duchovní vzpoury a následném utrpení, o volání k Bohu o pomoc a o jeho laskavém návratu. To se opakovalo po několik století. Došlo to tak daleko, že lidé z izraelského národa požadovali po knězi a proroku Samuelovi, aby jim pomazal krále, který jim bude vládnout.

Není divu, že vláda lidmi zvoleného krále (Saula) dopadla naprosto katastrofálně. Dalo se očekávat, že to nedopadne dobře, už když jim jejich vyvoleného krále museli vytáhnout z úkrytu, aby se ujal kralování (1S 10,22). Bůh nakonec vybral Davida, aby Saula nahradil. David měl hodně morálních nedostatků, ale byl lepší než Saul. Nikdy neprojevil nevěrnost nebo nedostatek lásky k Bohu. Porušil řadu Božích morálních zákonů, ale vždy činil pokání a nikdy neuctíval jiného boha. Z toho důvodu Bůh dal Davidovi smluvní slib, že pouze jeho synové mohou být právoplatnými vládci Izraele.

Účelem této smlouvy bylo založení Davidova královského rodu, Bůh bude považovat za právoplatného krále pouze někoho z jeho potomků. V následujících dějinách biblického Izraele bohužel najdeme mnoho mužů, kteří sice měli správný rodokmen, ale jinak nebyli

způsobí pro postavení krále. Bůh musel odstranit mnoho Davidových potomků, protože mu nebyli věrní a rozhodli se následovat jiné bohy. Davidův potomek, který zdědil trůn, měl mít nejen správný rodokmen, ale měl také milovat Boha. Z toho důvodu měl mít každý král u sebe opis Božího zákona (Dt 17,18; 2Kr 11,12). Měl být zářným příkladem věrného věřícího.

Davidův syn Šalomoun byl největším králem v dějinách Izraele (pokud je měřítkem bohatství a vlastnictví půdy). Bohužel jeho věrnost ve víře v pravého Boha byla vratká. Obětoval jiným bohům a uzavřel řadu politických manželství, které vnesly do Izraele uctívání cizích bohů (1Kr 11,1-8). Jinými slovy, se Šalomounem začalo období duchovního kompromisu a úpadku, které vedly k národní zkáze.

POSLEDÍ ZRADA

Po Šalomounově smrti deset z dvanácti kmenů povstalo proti jeho nástupci (1Kr 11,41 - 12,24). Království Izraele se rozdělilo na dvě části podle kmenů a území. Dalo by se říct, že Boží rodina se teď stala rozvráceným domovem. Je na tom smutné i to, že během následujícího období mnozí králové ani nikdy neviděli Boží zákon (2Kr 22,8-13).

Severní část rozděleného národa (deset kmenů, které se zúčastnily politického povstání) okamžitě upadla do duchovní vzpoury (1Kr 12,25-33). Místo toho, aby projevili věrnost ve víře Bohu, který je nadpřirozeným způsobem přivedl k existenci a dal jim zemi, většina Izraelitů Boha zradila. To je důvod, proč proroci, kteří v této době vandrovali po krajině a kázali, přirovnávali jejich duchovní vzpoudu ke "hraní si na děvku" a k duchovnímu cizoložství. Je to velice výstižné přirovnání. Jižní část země (dva kmeny) upadla do duchovní vzpoury pomaleji, ale pozvolný hřích je stále hříchem.

Odvracení se od Boha nikdy nedopadne dobře. Jak Bible na jednom místě říká: "Vězte, že se vám váš hřích vymstí" (Nu 32,23). Stejně jako v předešlých dobách, Bůh nechal své lidi jednat svobodně a nést následky. V roce 722 př.n.l. byla severní část Izraele dobyta Asyřany - národem, kterému rád říkám Klingoni Starého zákona. Pokud znáte Pána prstenů spíše než Star Trek, představte si Asyřany jako hordy Mordoru.

Toto přirovnání se mi líbí, protože Asyřané si svou špatnou pověst právem zasloužili kvůli své krutosti. Rozptýlili deset izraelských kmenů po celém starověkém světě, rozdělili rodiny a okradli je o všechno, co měli. Asi o 136 let později (586 př.n.l.) Babyloňané dobyli dva zbývající kmeny v jižní části národa. Tisíce Izraelitů byly násilně vysídleny do Babylonu.

Přiznejme si, že by bylo docela pochopitelné, kdyby Bůh v tuto chvíli pustil svůj lid z hlavy. Po více než tisíc let od doby Abrahama se mu znovu a znovu stavěli na odpor. Je těžké nedospět k závěru, že dostali, co si zasloužili. Bůh ale takový není.

Místo toho, aby celou záležitost ukončil, Bůh *stále* trval na tom, že chce lidskou rodinu. Ale aby dostal svůj lid - a zbytek lidstva - zpět do své rodiny, musel změnit taktiku. Se svým lidem, Izraelem, Bůh uzavřel řadu smluv, ale lidé jsou jenom lidé. Zklamou . . . často a zcela

pravidelně. Ostatní národy byly pod nadvládou nadpřirozených bytostí (“synů Božích”; Dt 32,8), které se teď staly nepřáteli svého stvořitele, Boha Izraele. Situace byla komplikovaná.

Bůh se rozhodl to vyřešit na dvakrát. Když byli poslední děti z Boží rodiny na pokraji vyhnanství, Bůh inspiroval dva proroky (Jeremjáše a Ezechiela), aby lidem řekli, že na ně Bůh zcela nezapomněl. Bůh uzavře se svými dětmi “novou smlouvu”, jejímž znamením bude příchod jeho Ducha (Jr 31,31-34; Ez 36,22-28). Přejde nový den.

Ale “příchod nového dne” neřešil otázku, jak může Bůh dodržet předešlé smlouvy, aniž je zruší nebo změní. Mnozí Izraelité odmítli Boha a uctívali jiné bohy. Své pohrdání Bohem dali najevo porušováním jeho zákonů. Bůh tím byl zarmoucený. Chtěl splnit své sliby, ale příliš mnoho jeho dětí se dalo svést k uctívání bohů jiných národů.

To byla jistá cesta ke smrti. Vzpomeňte si, že kvůli tomu, co se stalo v Edenu, každý člověk musí zemřít a nemá věčný život, pokud se neobráť k pravému Bohu a neuvěří jeho lásce a slibům. Příliš mnoho Izraelitů to všechno zapomělo. Přece není možné, aby si jen tak vybírali bohy, kdykoli se jim zachce, jak z duchovního bufetu. Musí uvěřit v pravého Boha a vytrvat ve víře.

Zvlášť problematická byla situace s izraelskými králi. Bůh slíbil Davidovi, že jeho dědicové usednou na jeho trůn, ale mnozí z nich se od Boha odvrátili. Bůh nemohl ignorovat takový nedostatek víry a věrnosti. Také nemohl svůj slib jen tak zrušit. To by mohl rovnou připustit, že to všechno byl od začátku jen hloupý nápad - a Bůh, který všechno ví, nemůže mít hloupé nápady.

Jak tedy může Bůh splnit své sliby vůči národu, který ho odmítl a byl od něho odloučený? Potřebují nová srdce. Potřebují jeho přítomnost, aby je vedla. Potřebují potomka Abrahama a Davida, který by byl dokonalým králem a perfektním zobrazitelem Boha. Tento potomek také musí zlomit prokletí smrti, které spočívá na všech lidech. Jak ale může pouhý člověk zvítězit nad smrtí? Musel by být zároveň i Bohem. Dá se to všechno zařídit?

Jistěže dá . . .

ČTVRTÁ KAPITOLA

BŮH VSTOUPIL DO SVÉ LIDSKÉ RODINY

Křesťané vědí o Ježíšově příchodu. Vědí, že se zázrakem narodil Marii, mladé dívce, která byla panna (Mt 1,18-25). Širší veřejnost zná Ježíška v jesličkách, hlavně z vánočních pohlednic a výzdob. Některé staré, ale stále populární vánoční písně oslavují Ježíšovo naplnění starozákonního proroctví o mesiášovi.

NEJEN UKŘIŽOVÁNÍ

Středem veškeré pozornosti většinou bývá Ježíšův příchod na svět a jeho smrt na kříži. Skrze něj jsou nám odpuštěny naše hříchy, tím nám umožnil návrat do Boží rodiny (Jan 3,16). Jinými slovy, když většina křesťanů myslí na Ježíše, tak myslí na ukřižování. To ale není všechno.

Když klademe důraz jenom na ukřižování, tak skutečnost, že v Ježíšovi se Bůh stal člověkem ustupuje do pozadí. Většina křesťanů si neuvědomuje, že z mnoha důvodů bylo *nezbytné*, aby se Bůh stal člověkem: musel splnit všechny starozákonní smlouvy a musel překonat následky nadpřirozených vzbouření, o kterých jsme mluvili.

Bůh odmítl lidstvo vyhladit nebo zrušit svůj plán a tak stále udržoval naději, že jednou lidé přece jen budou navždy s ním. Stále se k lidem vracel a nabízel jim odpuštění a blízký vzájemný vztah. Bůh chtěl, aby uvěřili a projevíli svou víru životem v souladu s ním i s ostatními lidmi. Boží děti ho však při každé příležitosti odmítaly. Pokaždé, když Bůh řekl "Pořád ještě můžete být se mnou – věřte tomu a ukažte mi, že to myslíte vážně", všechno se ještě zhoršilo. V Bibli je tato tendence vyjádřena přirovnáním k zatoulaným ovčím bez pastýře (Iz 53,6; Mt 9,36). To přesně vystihuje situaci.

Jak jsem se zmínil na konci minulé kapitoly, Boží děti potřebovaly nová srdce a Boží přítomnost, aby jim pomohly věřit. Musely být nějakým způsobem zachráněny samy před sebou a před osudem, který nezahrnuje věčný život s milujícím Bohem. Bylo třeba najít způsob, jak by Bůh mohl dodržet své smluvní sliby, odvrátit prokletí smrti a pomoci svým lidem setrvat ve víře.

Bůh se rozhodl pro radikální řešení. Musí se *stát člověkem*. Musí se stát jedním z lidí. *A právě zde vstupuje do příběhu Ježíš*. Ježíš je Bůh, který se stal člověkem (Jan 1,1, 14-15; Ko 1,15-20; 2,6-9). Ježíš byl řešením pro všechny tyto problémy.

Jedině zástupnou smrtí za celé lidstvo mohlo být prokletí smrti nad lidstvem zrušeno. To znamená, že po této smrti muselo následovat vzkříšení, to je něco, co může dokázat jenom Bůh. *Ježíš byl řešením problému z Edenu.*

Vzpomínáte si na Boží smlouvu s Abrahamem? Bůh nadpřirozeně umožnil Abrahamovi a Sáře mít syna a to byl počátek izraelského národa. Bůh Abrahamovi řekl, že jeden z jeho potomků bude požehnáním pro národy, které Bůh opustil v Babelu. Jak by něco takového mohl dokázat pouhý člověk? Jen Bůh sám mohl být tím věrným potomkem Abrahama, který splní smluvní slib a v němž dojdou požehnání všechny ostatní národy. *Ježíš byl Abrahamův potomek* (Mt 1,1; L 3,34). Byl tím zaslíbeným potomkem, který osvobodí lidi ze zavržených národů ("pohany") od nadvlády jiných bohů, aby se mohli vrátit do Boží rodiny (Ga 3,16-18; 26-29). *Ježíš byl řešením pro naplnění smlouvy s Abrahamem.*

Ježíš byl také potomkem Davida, takže byl právoplatným králem (Mt 1,1; L 1,32; Ř 1,3). *Ježíš byl řešením pro naplnění smlouvy s Davidem.* Měl pravý původ a zároveň byl naprosto věrný Bohu. Nikdy Bohu nevzdoroval. Nikdy se nedopustil žádného hříchu (2K 5,21; Žd 4,15; 1Pt 2,22). To, že nikdy nezhrěšil, také znamená, že byl dokonalým příkladem účelu Božího zákona i smlouvy uzavřené na Sínaji. Ježíš byl dokonalým zobrazitelem Boha (2K 4,4; Kol 1:15). Je nám názorným příkladem, jak zobrazovat Boha. Bůh chce, abychom následovali Ježíšův příklad (2K 3,18; Ko 3,10). Jak uvidíme později, to je také podstata učednictví (1Pt 2,21).

Není pro nás snadné pochopit, jak se Bůh mohl stát člověkem. Mohl se stát člověkem, protože je více než jedna osoba. Bůh je tři osoby, které jsou ve své podstatě naprosto stejné. K rozlišení těchto tří osob Bible používá výrazy "Otec", "Syn" a "Duch svatý". Křesťané je nazývají Svatou Trojicí. "Bůh Syn" se jako Ježíš stal člověkem (Jan 1,1, 14–15). Teologové to nazývají *inkarnací* (vtělením, pozn.překl.), což znamená, že Bůh přichází "v těle". Ježíš byl jediný člověk, na kterého se Bůh Otec mohl spolehnout, že splní smlouvy.

Jak si možná vzpomenete, již jsem se zmínil o tom, že Bůh věděl "před stvořením světa", že pošle Syna, Ježíše, aby přivedl lidi zpět do jeho rodiny (Ef 1,1-14; 1Pt 1,20). Úžasná věc je, že Syn byl ochoten stát se člověkem, nechat se mučit a zemřít, aby Bůh mohl mít lidskou rodinu. Přečtěme si, jak verše z Nového zákona popisují tento rozhovor:

Proto Kristus říká [Bohu Otcí], když přichází na svět: 'Oběti ani dary jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo . . . Proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé knize psáno.' (Žd 10,5-7)

Je to dobře, že Bůh Syn byl ochoten narodit se jako Ježíš. Nejenže byly ohroženy smlouvy, ale šlo také o odstranění veškerého utrpení způsobeného nadpřirozenými vzpourami. Musíme si uvědomit, že kvůli těmto vzpourám bylo třeba, aby se Bůh stal člověkem - protože Bůh, který vstoupil do své lidské rodiny, připravil půdu pro příchod Ducha.

NAPRAVENÝ NEJEN PÁD

Protože se Bůh v Ježíšovi stal člověkem, mohl zemřít. To bylo důležité, protože jenom vzkříšení může překonat smrt. Ke vzkříšení nemůže dojít bez smrti. Protože Ježíš byl zároveň Bohem, měl moc přivést sám sebe zpět k životu (J 10,17-18). A protože Ježíšova smrt byla součástí Božího plánu, Bůh věděl od stvoření světa, že Ježíše vzkřísí z mrtvých (Sk 2,23-24, 32; 3,15; 10,40; Ga 1,1).

Vzkříšením byla překlenuta propast mezi Bohem a námi. Smrt byla překonána. Odloučení od Boha a smrt byly následky vzpoury v Edeu. Problém Adama a Evy, zaviněný pokušením hada (Satana), byl vyřešený. Každý, kdo věří, že Ježíšova smrt a vzkříšení umožnily odpuštění hříchu a věčný život, bude navždy v Boží rodině (Ř 4,16-25; 8,10-11; 10,9-10; 1K 6,14).

Jakmile Ježíš vstal z mrtvých, musel se vrátit ("vystoupit") na nebe. Vystoupil na nebe a usedl na trůn vedle Boha Otce (Mk 16,19; J 20,17; Ko 3,1; Žd 12,2). To bylo předpokladem k seslání Ducha svatého, který bude přebývat ve věřících (Sk 2,33; Ř 8,9-11). Ježíš musel odejít, aby mohl být seslán Duch svatý (J 14,25-26; 15,26; 16,7; L 24,49).

Příchod Ducha svatého byl naplněním nové smlouvy podle Jeremjáše a Ezechiela (Jr 31,31-34; Ez 36,22-28). Duch svatý umožňuje vítězství nad hříšností (Ga 5,16-17) a jeho skutky jsou "větší" než Ježíšovy (J 14,12). Ježíš věděl, že jeho smrt a vzkříšení byly nezbytné k ustanovení nové smlouvy, proto také u Poslední večeře řekl svým učedníkům, že jeho krev kterou za ně prolévá, je "krví smlouvy" (Mt 26,28; Mk 14,24; L 22,20). Od té doby, kdy Ježíš vystoupil zpátky do nebe a Duch sestoupil na zem, lidstvo již není bezmocné proti hříšnosti.

Podstatou je, že Bůh se musel stát člověkem a sám splnit všechny podmínky smluv, aby odstranil problémy s lidskou rodinou – jejich neustálé selhávání a vzdor.

Vzpomeňte si na moji první otázku v této knize: Co Bůh chce? Chce vás. Proto poslal svého jedinečného Syna na zem jako Ježíše, aby napravit problém smrti a hříchu, aby naplnil Boží smlouvy s lidstvem a aby vás tak mohl navždy přivést domů. Bůh vstoupil do lidské rodiny. Nebyla jiná možnost. Je mnoho důvodů, proč evangelium nemá nic společného s naším chováním – se snahou o získání Boží lásky a spásy naší vlastní zásluhou. Tento je z nich největší. Bylo by bláznovstvím si myslet, že naše nedokonalé chování by mohlo být jakkoliv dostačující. Kdybychom si spásu mohli čímkoliv zasloužit, tak příchod, smrt a vzkříšení Krista by nebyly nutné.

SATAN A JEHO PŘISLUHOVAČI: JEDEN HLOUPĚJŠÍ NEŽ DRUHÝ?

V našem příběhu je ještě jedna zápleтка a nechci, aby vám unikla. Možná vás to už napadlo, mě to také napadlo (a více než jednou). Jestliže Ježíšova smrt a vzkříšení zrušily následky toho, co udělal had (Satan), omezily ničemnost, která prostoupila svět a dokonce zbavily

vzpurné bohy národů jejich moci, *proč tedy Satan a ostatní zlí duchové chtěli Ježíše zabít?* To je přece úplná hloupost.

Když se nad tím zamyslíme, stěžejní událostí celého Božího plánu byla Ježíšova smrt, protože napřed musíme mít smrt, abychom mohli mít vzkříšení, které smrt překoná. Ježíš by se nemohl vrátit zpátky k Bohu, kdyby nesplnil své poslání – což znamená, že Duch svatý by se nemohl přijít a čelit hříšnosti. Kdyby si Satan a všechny ostatní mocnosti temnoty Ježíše prostě nevšíмали, *Boží plán by se neuskutečnil*. Jsou to nadpřirození idioti?

Hodně jsem se tomu věnoval, protože to je fascinující námět. Nový zákon nám na tuto otázku dává odpověď. Když apoštol Pavel mluvil o Ježíšově dobré zvěsti (“evangelium”), řekl:

Moudrosti sice učíme . . . ne ovšem moudrosti tohoto věku
či vládců tohoto věku, spějících k záhubě, nýbrž moudrosti
Boží, skryté v tajemství, kterou Bůh od věčnosti určil pro
naše oslavení. Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku
nepoznal; neboť kdyby ji byli poznali, nebyli by ukřižovali
Pána slávy. (1K 2,6-8)

Slovo “vládci” Pavel jinde používá pro zlé, zkorumpované bytosti z duchovního světa (Ef 3,10; 6,12; Ko 1,16). Vysvětlení je tedy jednoduché: *Satan, démoni a vzpurní synové Boží neznali Boží plán*. Samozřejmě od začátku věděli, kým Ježíš byl. Nazývali Ježíše “Synem Božím” a “Synem Nejvyššího” (Mt 4,1-11; 8,29; Mk 1,12-13, 21-24; 3,11; L 4,1-13, 31-37; 8,28). Ze Starého zákona je jasné, že Bůh stále chtěl, aby s ním lidská rodina vládla podle původního záměru z Edenu. Satan a jeho kumpáni dobře odhadli, že Ježíš přišel, aby to umožnil, ale neměli tušení jak. Došli tedy k závěru, že jediným logickým řešením bude ho zabít. A to byla podstata celého Božího plánu. Bůh si z nich udělal blázný.

Můžeme se zasmát nad tím, jak je Bůh mnohem chytřejší než kterýkoliv z jeho nadpřirozených nepřátel, ale nenechme si ujít to podstatné. Bůh se nepřidal k lidstvu, aby Satana nebo demony zesměšnil. Bůh to udělal proto, že *vás* chtěl ve své rodině. Žádný jiný důvod nepotřeboval. Nešlo o nic jiného než o vás.

To ale stále ještě není celý příběh. Ježíš splnil své poslání. Z prostého, ale významného důvodu se teď musíme blíže podívat na úlohu Ducha - ta je přímo spojena s naším úkolem pomáhat Bohu získat co nejvíce lidí zpět do jeho rodiny.

PÁTÁ KAPITOLA

BŮH ZÍSKÁVÁ SVOU RODINU

Jak jsem se zmínil v předešlé kapitole, příchod Ducha svatého byl naplněním nové smlouvy, jak o tom píše Jeremjáš a Ezechiel (Jer 31:31-34; Ez 36:22-28). S pomocí Ducha, který je v každém věřícím, lze zvítězit nad hříšností. Můžeme to považovat za políček do tváře padlým synům Božím, ale byl to i přímý útok na jinou skupinu nadpřirozených darebáků.

Příchodem Ducha bylo zahájeno bojové tažení proti Božím synům, kterým Bůh přidělil národy, jichž se zřekl (Dt 32,8) – proti zkorumpovaným nadpřirozeným bytostem, které opustily službu Bohu a utlačovaly národy pod svou nadvládou (Ž 82).

Ježíš to všechno věděl. My si toho při čtení novozákonních knih o událostech po vzkříšení (od knihy Skutků až po knihu Zjevení) většinou nevšimneme.

ZAČÁTEK KONCE

Ježíšův odchod umožnil příchod Ducha (J 14,26; 15,26; 16,7; L 24,49). Dokud byl vzkříšený Ježíš ještě na zemi, řekl svým následovníkům, co se zanedlouho stane:

Když s nimi byl u stolu, nařídil jim, aby neodcházel z Jeruzaléma: “Čekejte, až se splní Otcovo zaslíbení, o němž jste ode mne slyšeli. Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým, až uplyne těchto několik dní . . . dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.” (Sk 1,4-5,8)

Když budete pokračovat ve čtení knihy Skutků, brzy zjistíte, o čem Ježíš mluvil. Jakmile Ježíš odejde (Sk 1,9-11), hned v další kapitole sestoupí Duch v (doslova) ohnivé záři slávy.

Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali

ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. (Sk 2,1-4)

Jak se dále dovídáme, Duch svatý dal Ježíšovým následovníkům schopnost mluvit ve všech možných jazycích. Židům z celého světa vyprávěli o Ježíšovi – jeho smrti a vzkříšení. "Židé" bylo jméno, které dostali Izraelité v cizích zemích, když byli v dobách Starého zákona rozptýleni do vyhnanství po celém světě. Židé, kteří slyšeli kázání Ježíšových následovníků ve svých vlastních jazycích, byli potomci starozákonních Izraelitů. Přišli do Jeruzaléma na oslavu jednoho ze svátků starého izraelského náboženského kalendáře.

Obyvatelé Jeruzaléma, kteří Ježíšovy následovníky znali, to ale považovali jen za opilecké blábolení. Přece není možné, aby tito muži najednou začali mluvit cizími jazyky. Apoštol Petr jim to ale všechno vysvětlil. Upřímně řečeno, spíš se do nich pustil:

"Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouchejte mě pozorně: Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno. Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele: 'A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat. A učiním divy nahoře na nebi a znamení dole na zemi . . . a každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude zachráněn.' Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte. Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolesti smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci. . . . Byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal na nás, jak to vidíte a slyšíte." (Sk 2,14-19; 21-24; 33)

Petr jim řekl, že to, co viděli na vlastní oči a slyšeli na vlastní uši, byl zázrak způsobený příchodem Božího Ducha svatého. Řekl jim, že Bůh poslal svého Ducha, aby jim sdělil, co se stalo. Mesiáš přišel, byl zabit a vstal z mrtvých - a oni tomu musí uvěřit. Následky Petrova výkladu byly ohromující. Tři tisíce lidí "přijalo jeho slovo", bylo jim odpuštěno a byli spaseni (Sk 2,41).

Když se kazatelé dostanou k tomuto místu v příběhu, obvykle začnou mluvit o ukřižování (nebo se k ukřižování vrátí). To je samozřejmě v pořádku, protože ukřižování a vzkříšení k tomuto okamžiku vedly. Jenže nám zde opět uniká něco *velmi* významného.

ZAČÁTEK DUCHOVNÍHO BOJE

Připomeňme si, že všechny události z druhé kapitoly knihy Skutků se týkají příchodu Ducha svatého. Příchod Ducha byl klíčovým bodem nové smlouvy - nových zaslíbení, které Bůh dal lidstvu. Mnozí křesťané si ale neuvědomují, že Bůh tím také zahájil duchovní boj nejen na získání Židů, kteří Ježíše odmítli, ale také pohanů, lidí z národů, kterých se Bůh zřekl u Bábelské věže. *Bůh se snažil získat zpět svou rodinu* a nezáleželo na tom, kde jeho děti žily. Chce je a najde si je.

Jak jsme se v druhé kapitole knihy Skutků dočetli, Duch přišel ve formě vichru a ohně (Sk 2,2-3). Oheň a oblak se běžně vyskytují ve starozákonních vizích Boží přítomnosti (Ex 13,21-22; Ez 1,4; 13; 27). Bůh občas přicházel ve vichřici (Iz 6,4; 6; Ez 1,4; Job 38,1; 40,6). Židé, kteří slyšeli Petrovu řeč a spatřili příchod Ducha na vlastní oči, věděli, že přišel den spásy.

Zamysleme se nad tím, co se tady stalo. Tři tisíce Židů žijících v cizině mezi národy, kam byli jejich předkové vysídleni, přišlo do Jeruzaléma slavit náboženský svátek. Stali se svědky příchodu Ducha a slyšeli o Ježíšovi, Mesiáši, a o tom, co vykonal. Uvěřili v Ježíše a stali se křesťany, jeho následovníky. Co si myslíte, že pak udělali?

Odešli domů.

Proč na tom záleží? Protože se nyní tři tisíce evangelických misionářů rozešlo mezi ztracené, zavržené národy. Byli jako tajní agenti, umístění na nepřátelském území ovládaném jinými bohy. Byli první vlnou, jejich prostřednictvím Bůh začal znásobovat počet členů své lidské rodiny. Jaké bylo jejich poslání? Stejně, jaké dal Ježíš svým učedníkům - Velké poslání. Křesťané tyto verše dobře znají:

Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.

(Mt 28,19-20)

Něco tu však chybí. Toto je Velké poslání jak je známe, ale vynechal jsem verš 18. Když se mluví o našem poslání evangelizace, verš 18 je často vynechán. Tady máte celé Ježíšovo prohlášení s tou důležitou částí zvýrazněnou ztučněle:

Ježíš přistoupil a řekl jim: **“Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.** Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky,

křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.”
(Mt 28,18-20)

Všimli jste si toho? Ježíš má veškerou moc na nebi i *na zemi*. To, že má moc na nebi, je pochopitelné, Ježíš vystoupil na nebe a usedl po pravici Boží (Ko 3,1; Žd 12,2). Co však znamená moc “na zemi”? To nám snadno unikne. Ježíšův vzestup – ke kterému samozřejmě došlo až po jeho vzkříšení – znamenal také konec moci těch, kteří až dosud na zemi vládli. Kdo to je? Jsou to padlí synové Boží ustanovení nad národy, kterých se Bůh zřekl (Dt 32,8).

NEMÁTE TADY CO DĚLAT

Z toho vyplývá, že následkem Ježíšova vzkříšení a návratu na nebe vzpurní synové Boží ztratili svou moc. Přišli o právo na vládu nad lidmi všech národů. Přestože Mesiáš byl potomkem Abrahama a Davida, spása se nevztahovala jen na Izraelity (Židy). Ježíš byl Mesiášem pro všechny lidi a stal se právoplatným pánem všech národů. Pro padlé syny Boží Ježíšovo vzkříšení, nanebevzetí a příchod Ducha znamenaly začátek jejich konce. Ztratili své oprávnění.

To je také důvod, proč Nový zákon spojuje vzkříšení a nanebevzetí s porážkou nadpřirozených sil temnoty. Když Bůh “vzkřísil Ježíše z mrtvých” (Ko 2,12), nejenže byly naše hříchy odpuštěny (Ko 2,13-14), ale také “odzbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu a slavil nad nimi vítězství” (Ko 2,15). Připomeňme si, že “mocnosti a síly” jsou výrazy, které Pavel používá pro padlé nadpřirozené syny Boží, kteří se v době Starého zákona stali zlými bohy národů (Ř 8,38; 1K 15,24; Ef 1,21; 2,2; 3,10; 6,12; Ko 1,13).

Apoštol Pavel s oblibou používá výrazy “vlády, mocnosti a síly” pro poražené mocnosti temnoty. Poté, co vstal z mrtvých, Ježíš “jest po pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti” (1Pt 3,22). Když Bůh vzkřísil Ježíše a posadil ho po své pravici, Ježíš byl umístěn “vysoko nad” vlády, mocnosti, síly i panstva “jak v tomto věku, tak i v budoucím” (Ef 1,20-21). V budoucím věku Ježíš “zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otcí” (1K 15,24).

Pavel chápal vzkříšení a nanebevzetí jako znamení začátku konce padlých synů Božích, kterým byly přiděleny národy. Není tedy žádným překvapením, že tuto myšlenku spojil také se spásou pohanů, lidí z opuštěných národů. Vzkříšený Ježíš a Duch osvobodili pohany od temných sil, které je utiskovaly a zotročovaly (Ž 82,2-5).

Připomeňme si, jak se Bůh hned po rozdělení národů v Babelu zjevil Abrahamovi. Řekl mu, že skrze něho a jeho potomky jednoho dne dojdou požehnání všechny národy. Pavel, apoštol pohanů, o tomto slibu dobře věděl. Napsal, že Ježíš “potvrdil sliby” dané Abrahamovi a jeho potomkům, aby pohané “slavili Boha za jeho slitování” (Ř 15,8-9).

To ale ještě není všechno. Pavel rád citoval Starý zákon, aby ukázal, že Bůh se pohanských národů nikdy úplně nevzdal. Po celou dobu je chtěl ve své rodině. Pavel věděl, že mesiáše, ve Starém zákoně nazývaného "kořen Jišajův" (Jišaj byl otec krále Davida), "budou pronárody vyhledávat" a že bude "vztyčený jako korouhev národům" (Iz 11,10). Pavel věděl, že opuštěné národy budou jednoho dne uctívat pravého Boha (Ž 117,1).

Tento program – toto duchovní válečné tažení - byl zahájen příchodem Ducha, kdy 3000 lidí uvěřilo v Ježíše (Sk 2). Tito noví věřící se vrátili do svých domovských zemí. Ježíšovo evangelium proniklo mezi národy, které byly pod nadvládou nepřátelských nadpřirozených mocností. Bible o tom hovoří jako o růstu Božího "království". Když se lidé odvracejí od zkorumpovaných zlých bohů, kteří jim nemohou nabídnout věčný život, a stávají se členy Boží rodiny, Boží království roste. Jedno království je oslabeno, druhé se rozrůstá.

Boží království tu tedy v jistém smyslu již je . . . ale v určitém smyslu tady ještě úplně není. Bůh ani na okamžik nepřestal hledat své děti, které miluje a chce. Jeho neviditelná ruka všude a za všech okolností působí na jeho děti a dodává jim sílu, aby se jeho rodina rozrůstala. Jednoho dne Boží plán dojde svého naplnění a kruh se uzavře. Příběh skončí tak, jak jeho Autor celou dobu zamýšlel.

ŠESTÁ KAPITOLA

BŮH JE NAVŽDY SE SVOU RODINOU

V předešlé kapitole jsme si utvořili jasnou představu o některých důležitých skutečnostech. Kristus vstal z mrtvých. Všichni, kdo věří v jeho ukřižování a vzkříšení jako jedinou možnost spásy, budou mít věčný život. Ale zatímco *již* jsme členy Kristova království (Ko1:13), toto království *ještě* nedosáhlo svého konečného naplnění.

Totéž platí o porážce a zkáze Satana a ostatních padlých Božích synů. Jejich zkáza *již* probíhá, ale *ještě není* plně realizovaná. Satan nemá nárok na žádného člena Božího království – nepatří mu, nejsou v moci smrti. Skrze Ježíše patříme Bohu a Ježíš zvítězil nad smrtí, abychom byli vzkříšeni k věčnému životu s ním a s Bohem Otcem (Ř 6,8-9; 8,11; 1K 6,14; 15,42-49). Nicméně “vládce nadpozemských mocí, působící dosud v těch, kteří vzdorují Bohu” (Ef 2,2), je stále živ a zdrav.

Stejně tak byly svrženy mocnosti temnoty. Avšak nevzdaly se, kladou odpor a pokračují v předem prohrané bitvě. Každý člověk, který přijme spásu nabízenou Bohem skrze Ježíše, je “vysvobozen z moci tmy a přenesen do království . . . milovaného Syna” (Ko 1,13). Čím více se Boží království rozrůstá, tím více je království temnoty oslabeno.

Všudypřítomné zlo a utrpení současného světa nás však někdy přemůže a není snadné vidět budoucnost. Občas bývá těžké si připomenout, že Ježíš “sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce” (Ga 1,4).

Bible nás za to neodsuzuje, hovoří o tom upřímně. “. . . veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu” a “toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. . . samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích” (Ř 8,18-22).

VYKŘIČNÍK ZA PŘÍBĚHEM

V této poslední části příběhu se chci věnovat jeho krásnému závěru. Každý velký epos má nezapomenutelný konec a biblický příběh není výjimkou (pokud ale očekáváte vznášení se na oblaku a hraní na harfu, připravte se na zklamání).

Většinou si představujeme, že na konci biblického příběhu něco *dostaneme*. Například místo smrti budeme mít věčný život. To je sice skvělé, ale samotná slova “věčný život” nám toho moc neříkají. Určují jen dobu trvání, nikoliv hodnotu.

Hodnotu věčného života si lépe uvědomíme, když si závěr příběhu zkusíme představit jako život v novém, celosvětovém Edenu. Poslední biblická kniha, kniha Zjevení, uzavírá náš příběh zobrazením Edenské zahrady (Zj 21-22). Je zde Bůh, nebe se vrátilo na zem, je zde Ježíš, je zde strom života. Tento Eden je vlastně lepší než původní Eden. Se zlem je konec, žádná vzpoura neohrožuje svět. Stvoření je teď perfektně optimalizováno. Smrt ani nemoci nemají místo v životě lidí, zvířat ani rostlin, krvežíznivost a násilí neexistují. Nic podobného jsme nikdy nezažili.

Přirovnáním k Edenu jsme se přiblížili k tomu, na co je v samotné Bibli kladen důraz v závěru celého příběhu. Výše citované verše z listu Římanům 8 nám říkají, co je skutečným vyvrcholením Božího plánu: “zjevení slávy Božích synů . . . slávy dětí Božích”. Ano, stvoření sténá a čeká na obnovení, toto vysvobození je však spojeno s oslavením Boží lidské rodiny.

Jinými slovy, *my* jsme konečným výsledkem toho, o co Bůh celou dobu usiloval. *Naše postavení* Božích dětí, navždy způsobilých k životu v Boží přítomnosti a navždy žijících v Boží přítomnosti je hlavním námětem celého biblického příběhu. *Prostředí*, ve kterém žijeme, je jen nádherná scéna. Nejlépe to vystihují úvodní verše poslední vize nového Edenu z knihy Zjevení:

A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha. A slyšel jsem veliký hlas od trůnu: **“Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi.”** (Zj 21,1-3)

VĚČNÁ IDENTITA

“ . . . zjevení slávy synů Božích . . . slávy Božích dětí” znamená, že jednoho dne budeme proměněni a budeme jako Ježíš. Jak říká apoštol Jan: “Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest “. (1J 3,2). Stejná myšlenka je vyjádřena i jinak:

Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími. (Ř 8,29)

My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. On promění tělo naší

poníženosti v podobu těla své slávy silou, kterou je mocen
všecko si podmanit. (Fp 3,20-21)

Jsme předurčení k tomu, abychom se stali dokonalými zobraziteli Boha, podle perfektního obrazu Boha - Ježíše. Tato proměna již začala: "Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě" (2K 3,18). V Bibli je náš příběh zakončen vzkříšením a proměnou. Vstaneme z mrtvých k věčnému životu a dostaneme oslavené tělo podobné tělu Ježíšovu po jeho vzkříšení. Pavel to nazývá "duchovním tělem" (1K 15,35-58).

Moje oblíbené verše o našem konečném údělu a oslavení nepatří mezi ty nejnámější. Je to výjev z knihy Židům, kde nás Ježíš představuje Bohu a Boha představuje nám. Ježíš stojí před Bohem a "shromážděním" - nebeskými syny Božími. Směle prohlašuje, že se nestydí za to, že jsme jeho sourozenci (Žd 2,11), a pak říká Bohu a nadpřirozeným členům rodiny: "Budu zvěstovat tvé jméno svým bratřím, uprostřed shromáždění tě budu chválit. . . . Hle, já a děti, které mi dal Bůh." (Žd 2,12).

Toto je váš konečný úděl - stát se stálým, právoplatným členem Boží rodiny. Vždyť patříte do Boží rodiny, to Bůh chtěl od samého počátku. Přesně po tom celé stvoření touží.

VĚČNÉ SPOLEČENSTVÍ

Mluvili jste někdy s někým o tom, jaký bude život v novém stvoření (v nebi)? Lidé si to většinou představují jako nekonečnou bohoslužbu, jako nekonečné "otázky a odpovědi" s Ježíšem nebo jako seznamovací setkání oslavené církve. (Ta poslední možnost introverty jako jsem já trochu děsí.)

Ačkoliv si můžeme utvořit určitou představu o životě v perfektním Edenu, z Bible se toho moc nedovíme. To, co se z Bible dovíme, ale podobným představám příliš neodpovídá. Ten "kdo zvítězí" a vytrvá ve víře v Ježíše, tomu bude dána "moc nad národy" (Zj 2,26). Ježíš mu dá "usednout se mnou na trůn" (Zj 3,21). Jednoho dne budeme "soudit anděly" (1K 6,3).

Co to znamená? Můžeme začít otázkou, kdo *teď* vládne nad národy? Odpověď je padlí synové Boží, jimž byly národy přiděleny v Babelu. Jinými slovy, Bůh zatím národy ještě zcela nezískal zpět (dokonce ani z větší části). Jak jsme již viděli, Boží království se rozrůstá postupně, jeho rozvoj "již" začal, ale ještě není dokončen. Na konci dnů, až bude vše dokončeno, věřící budou "soudit anděly" – vyneseme rozsudek nad padlými Božími syny tím, že zaujmeme jejich místo. Budeme vládnout nad národy s Ježíšem, naším králem – a bratrem.

Kdykoliv o tom někde hovořím, dostávám určité nevyhnutelné otázky: Co budeme dělat? Budou mít někteří věřící větší pravomoc než jiní věřící? Budu šéfem jiného věřícího? Jak můžeme všichni vládnout? Bude naše postavení záviset na našich skutcích?

Takové otázky jsou pochopitelné, protože přicházejí *od lidí, kteří žijí v nedokonalém, narušeném světě*. Naše myšlení je poznamenané poškozeným, padlým světem, ve kterém žijeme. Bible nelíčí náš konečný úděl jako vztah mezi nadřízenými a podřízenými, ale jako vztah mezi otcem a dětmi. My, děti Boha, *s ním* budeme spolupracovat společně s našimi sourozenci, ať už lidskými nebo božskými. Společně budeme zobrazovat Boha podle původního záměru. A bratr, ke kterému budeme vzhlížet nejvíce, je Ježíš. Všechny Boží děti budou jako on, dokonalý zobrazitel našeho Otce.

To znamená, že naše vláda v novém Edenu není založena na hierarchii, ale je založena na *rodinném společenství*. Když jsou všichni členové rodiny uvedeni do Boží slávy, není třeba dohledu nadřízených.

Upřímně řečeno, nic takového si prostě neumíme představit. Žijeme v porušeném světě. Bůh chce, abychom my – abyste vy - s ním žili tak, jak to původně zamýšlel. Jednoho dne tak žít budeme. Jak je v Bible napsáno:

“Co oko nevidělo a ucho neslyšelo,
co ani člověku na mysl nepřišlo,
připravil Bůh těm, kdo ho milují.”
(1K 2,9)

SHRnutí

A STRučNý PŘEHLED NÁSLEDUJÍCÍCH ČÁSTÍ

Ted' víte, o čem Bible skutečně je. Je to úžasný příběh.

Možná jste zvědaví, čím budeme pokračovat. Podíváme se na některé důležité myšlenky a pojmy z hlediska biblického příběhu.

Na začátku jsem napsal o Abrahamovi:

Apoštol Pavel nám dává Abrahama za příklad věrné víry (Ř 4,1-12). Abraham uvěřil a Bůh ho přijal *předtím*, než Abraham dodržel jakékoliv nařízení. Dodržováním předpisů svou víru projevil. Víra je jediná podstatná věc, dodržování předpisů ji nemůže nahradit. O věrnosti ve víře – věrnosti Bohu – budeme mluvit později. Dnes to nazýváme učednictvím. Víra a věrnost jsou dvě různé věci, souvisí spolu, ale nejsou zaměnitelné. Totéž platí o spáse a učednictví.

Tento odstavec je východiskem pro zbytek této knihy. Naším tématem bude "věrná víra" - věrnost založená na víře. Ve stručnosti:

"VÍRA"

V následující části této knihy budeme hovořit o evangeliu. Promluvíme si o tom, co evangelium je a co evangelium není. Vysvětlíme si jeho význam – o čem je evangelium podle Bible. Je to důležité, protože **vírou** v evangelium se stáváme členy Boží rodiny. Skrze víru jsme spaseni. Spása je z víry. Je to způsob, kterým nám Bůh poskytl záchranu, cesta, kterou vytvořil ke vstupu do jeho rodiny. Středem všeho je Ježíš a to, co vykonal.

"VĚRNOST"

V poslední části knihy budeme hovořit o učednictví. "Učedník" znamená "následovník". Být Ježíšovým učedníkem znamená následovat Ježíše - napodobovat ho. Ježíš řekl "Kdo vidí mne, vidí Otce" (J 14,7; 9). Ježíš svým životem vyjadřoval lásku k Bohu - **věrnost** svému Otci a jeho plánu. My projevujeme svoji lásku k Ježíšovi a k Bohu učednictvím. Učednictvím si Boží lásku nezískáváme, ale vyjadřujeme tak poděkování Ježíšovi za to, že splnil Boží plán naší

záchranu. Podstatou učenictví není nahradit nebo doplnit to, co Ježíš pro naši spásu udělal, učenictvím dáváme najevo, že věříme v to, co pro naši spásu udělal. (Jk 2,14-26).

Jak jsem již řekl, víra a věrnost jsou dvě související, ale odlišné věci. Nelze je zaměňovat. Totéž platí o spáse a učenictví. Věříme evangeliu kvůli naší spáse. Projevujeme věrnost našemu Spasiteli tím, že jsme jeho učedníci.

II. ČÁST

EVANGELIUM

SEDMÁ KAPITOLA

CO JE EVANGELIUM?

Možná vás trochu zaráží, že teď kladu takovou otázku. Právě jsme strávili spoustu času nad biblickým příběhem, příběhem o tom, jak nás Bůh chce ve své rodině. Členy této rodiny se stáváme vírou v evangelium.

Zjistil jsem, že mnoho věřících evangeliu dobře nerozumí. Někteří mají potíže vysvětlit, co vlastně je evangelium. Jiní to sice *umí* jasně vysvětlit, ale často mají potíže se jednoduchostí evangelia upřímně poddat. V duchu zápasí s tím, jestli opravdu stačí pouze evangeliu věřit, jestli to je všechno, co je nezbytné pro věčný život.

Někteří z vás možná nechápou, o čem mluvím. Vsadím se ale, že až vysvětlím, co tím myslím, poznáte v tom sami sebe nebo někoho ze svých známých.

Začneme definicí evangelia. Občas položím nějaké otázky, které je třeba zvážit, abychom všemu lépe porozuměli. Také si musíme říci, co evangelium *není*. Až se k této části dostaneme, uvidíte, co myslím tím vnitřním zápasem, o kterém jsem se zmínil.

CO JE EVANGELIUM?

Definice slova "evangelium" je poměrně snadná. Biblické slovo "evangelium" se vztahuje k poselství spásy. Pochází z řeckého slova (Nový zákon byl původně napsán v řečtině), které znamená "dobrá zpráva" – dobrá zpráva o poselství spásy.

Zamysleme se nad tím. Může nám připadat, že jsme se něco dozvěděli. Asi ano, ale ve skutečnosti jsme se nedozvěděli to, co potřebujeme vědět. Sice teď známe *definici* slova, ale stále jsme si o *obsahu* poselství spásy nic neřekli. Zjistili význam slova "evangelium", ale neřekli jsme si nic o tom, co vlastně evangelium *je*.

Řekněme si tedy, co evangelium *znamená*. Co Boží nabídka spásy *obsahuje*? Jaké jsou *podrobnosti* této dobré zprávy? A *proč* je to dobrá zpráva? V Novém zákoně se slovo "evangelium" vyskytuje téměř stokrát, takže to můžeme zjistit.

Apoštol Pavel se o poselství evangelia zmiňuje pravděpodobně vícekrát než kterýkoliv jiný novozákonní autor. Používá slovo "evangelium" pro poselství o Ježíšovi, které šířil:

Chci vám připomenout, bratří, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy, držíte-li se ho tak, jak

jsem vám je zvěstoval . . . že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem (1K 15,1-4).

Jinde Pavel své poselství, evangelium, vysvětluje takto:

Pavel, služebník Krista Ježíše, povoláný za apoštola, vyvolený ke zvěstování Božího evangelia . . . o jeho Synu, který tělem pocházel z rodu Davidova, ale Duchem svatým byl ve svém zmrtvýchvstání uveden do moci Božího Syna, evangelia o Ježíši Kristu, našem Pánu. Skrze něho jsme přijali milost apoštolského poslání, aby ke cti jeho jména uposlechly a uvěřily všechny národy . . . (Ř 1,1-5)

Z těchto veršů jasně vychází najevo obsah evangelia – dobré zprávy. Zde jsou jednotlivé body:

- Bůh poslal svého Syna . . .
- který pocházel z rodu Davidova . . .
- jako člověka Ježíše Krista . . .
- který zemřel za naše hříchy . . .
- byl pohřben . . .
- a vstal z mrtvých . . .

V těchto šesti bodech je shrnut *obsah* dobré zprávy. Z širšího hlediska celého příběhu to také můžeme vyjádřit následovně:

Syn Boží se stal člověkem. Trpěl a zemřel na kříži, aby nám naše hříchy konečně přestaly bránit v návratu do Boží rodiny. Vstal z mrtvých, abychom i my mohli překonat smrt a být navždy s jeho Otcem a naším Otcem, jediným pravým Bohem.

Podívejme se na to zblízka. Jestliže je evangelium dobrá zpráva, *proč* je dobrá? Z mnoha důvodů. Je dobrá, protože naše spása nezávisí na našich skutcích. V těchto verších nenajdete nic o vašem výborném posudku nebo o vašem čistém trestním rejstříku. V evangelium není nic o tom, co jste udělali, co byste měli dělat nebo co musíte udělat. Evangelium je o tom, co pro vás udělal někdo jiný. To je dobrá zpráva pro nás pro všechny,

protože nikdo z nás není dokonalý. Nikdo z nás nedělá Bohu pořád jenom radost. Nikdo z nás se nemůže sám zasloužit o to, aby mohl žít v jeho rodině a být nazýván jeho jménem. *Je třeba nás učinit přijatelnými Bohu.* Evangelium nám sděluje, jak se to stane.

Všimněte si, že apoštol Pavel charakterizoval svou službu šíření dobré zprávy jako "zvěstování . . . aby národy uposlechy a uvěřily". Chtěl, aby se ti, kteří slyšeli jeho poselství, "pevně drželi" všeho, co jim řekl. Jak tedy "uposlechnete" evangelium? Necháte se pokřtít? Darujete peníze? Chováte se slušně? Neděláte hlouposti? Pomáháte chudým? To všechno je sice správné, ale *není to to pravé*. Bůh chce, abyste "uposlechlí a uvěřili". Uposlechnete tím, že *evangelium uvěříte*.

Všimli jste si také, že Pavel neříká "uposlechny a porozuměly"? Možná úplně nechápeme, jak se Bůh stal v Ježíšovi člověkem nebo jak mohlo dojít ke zmrtvýchvstání. To nevíme. Bůh nevyžaduje, abychom všechno pochopili a pak k němu šli na závěrečnou zkoušku. Bůh chce *víru*. Úplné porozumění může počkat.

Obsah evangelia spočívá v tom, že nám Bůh nabízí odpuštění a trvalé místo ve své rodině. Touto nabídkou Bůh vyjadřuje svou lásku a laskavost, v Bibli se tomu také říká "milost". Bůh nebyl ničím ke své nabídce donucen, protože neexistuje větší moc než je on sám. Nikdo ho nenutil, sám vám nabízí spásu, protože vás chce. Jediné, co žádá, je vaše víra.

To je dobrá zpráva evangelia.

PROČ POTŘEBUJEME EVANGELIUM?

Možná si myslíte, že už jsem na to odpověděl. Víceméně ano, alespoň všeobecně. Ale po svých zkušenostech z křesťanských kruhů vím, že to musím říct přímo.

Proč potřebujeme evangelium? Protože bez evangelia nemáme naději na věčný život s Bohem. Naprosto žádnou. Kvůli hříchu jsme od Boha odloučeni. Jen víra v evangelium to může napravit.

V Bibli je naše situace vyjádřena různým způsobem. Ježíš řekl, že přišel, aby "hledal a zachránil, co je ztracené" (Lukáš 19,10). Jsme "bezbožní" (Ř 5,6) a "mrtví pro své viny a hříchy" (Ef 2,1; 5). Jsme "odcizeni Božím životem" (Ef 4,18) a "nepřátelští" vůči Bohu (Ko 1,21), protože jsme jeho "nepřátelé" (Ř 5,10). To nevypadá moc dobře.

Proč jsme takoví, jací jsme, je vysvětleno v biblickém příběhu. Nnarodili jsme se do Boží rodiny a žijeme mimo ni. Přesto nás Bůh ve své rodině chce. Protože nemáme Boží povahu, zneužíváme svou inteligenci a svobodu k dosažení svých záměrů a při tom často škodíme ostatním lidem. Žijeme sebezničujícím způsobem. Když nezobrazujeme Boha a porušujeme jeho zákony, když manipulujeme a různě zneužíváme ostatní lidi nebo jim ubližujeme, tak hřešíme. Jsme hříšníci od přírody - sebestřední a vzdorní. "Všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy" (Ř 3,23).

Když si něco takového přečteme, může nás to zarmoutit nebo rozhněvat. Nicméně dobrou zprávou příběhu evangelia je, že Bůh to všechno věděl a přesto nás měl rád. To je

užitečné vědět i z jiného důvodu, na který jste asi nikdy nepomysleli. Evangelium se tím zcela liší od jakéhokoliv jiného náboženského učení o spáse. Každé jiné náboženství buď popírá problém hříchu nebo tvrdí, že řešením je nějaká lidská činnost - opakující se rituály, odříkávání modliteb, dodržování náboženských svátků nebo nějaký jiný projev dobrého chování.

Řeknu to bez obalu, jenom evangelium pravdivě vystihuje lidskou situaci a lidskou neschopnost s tím cokoli udělat. Ostatní náboženství vám prostě lžou – tvrdí, že vy sami můžete vyřešit problém svého odloučení od Boha nebo že vlastně žádný problém nemáte. Jedině evangelium říká pravdu, že zajistit řešení musel Bůh a že tak učinil. Evangelium je brutálně upřímné, říká vám pravdu, i když to bolí. To je projev lásky. Lež není láska.

JSOU JINÉ CESTY KE SPÁSE?

V podstatě jsem na to právě odpověděl, ale chci se na tuto otázku ještě podívat z jiného úhlu.

Bůh nabízí odpuštění, spásu a věčný život s ním *zdarma*. Není to nic zaslouženého. Ve skutečnosti si to ani nelze zasloužit nebo vysloužit. Jediným požadavkem je víra – důvěra v Boží slib a platnost toho, co vykonal Ježíš.

Víra v evangelium ale znamená *nevěřit* žádným jiným učením nebo představám o spáse. V Bibli je napsáno, že žádná jiná cesta ke spáse neexistuje. Když se nad tím zamyslíme, proč by Bůh Otec poslal svého syna Ježíše, aby zemřel takovou hroznou smrtí na kříži, kdybychom měli jinou možnost, jak vstoupit do nebe? Syn se musel stát člověkem a smrt musela být překonaná. To byla jediná možnost a víra v Boží plán je jediná cesta ke spáse. Nikdo kromě Ježíše nás nemůže zachránit (Sk 4,12). Sám Ježíš to jasně řekl: "Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne." (J 14,6).

Je to zcela jednoznačné. Nikdo se nestane členem věčné Boží rodiny jinak, než skrze Ježíše. Evangelium nelze přidávat k jiným vírám. Evangelium je výjimečné. Věřit evangeliu znamená *odvrátit se* od ostatních vyznání. To je podle Bible jedna ze součástí pokání. Jsou i další, ale těmi se budeme podrobněji zabývat v další části knihy.

CO EVANGELIUM NENÍ

Z našeho pojednání o *obsahu* evangelia jasně vyplývá, že evangelium je o tom, co Ježíš pro nás udělal. Spása a věčný život je dar těm, kdo věří tomu, co Ježíš udělal v náš prospěch.

Náš svět a kultura, ve které žijeme, se snaží tuto jednoduchost evangelia zastřít. Jako náhražku nám nabízí sebezdokonalování nebo nějakou nejasnou "spiritualitu". To se ale nijak neshoduje s biblickým evangeliem. Evangelium (a spása) nemá nic společného s osobním osvícením a "pohledem do sebe" na cestě k sebepoznání. Zkoumání představ

a myšlenek z nabídky duchovního bufetu není evangelium. Jsou to jen intelektuální nebo psychologické činnosti a snahy. S evangeliem nemají nic společného.

“Alternativní evangelia“ tohoto typu lze snadno rozeznat a vyloučit. Existuje ovšem mnohem obtížnější překážka, která lidem často brání spočinout v jednoduchosti spásy, kterou Bůh nabízí.

Již jsem se zmínil o tom, že mnozí věřící, se kterými se setkáte, mají s evangeliem potíže. Jsou chyceni v léčce zásluh. Možná vy a vaši známí znáte definici *slova* evangelium a snad i umíte vysvětlit, o čem evangelium je. Ale možná vám připadá nesprávné pouze věřit, že všechno, co je k věčnému životu nezbytné, pro nás vykonal Ježíš. Přece musíme něco *dělat*, jak jinak bychom si to zasloužili?

Pokud rozumíte biblickému příběhu a významu evangelia, mělo by vám být zcela jasné, že to, co nám Bůh nabízí, si *nezasloužíme*. A právě s tím mají mnozí lidé potíže. Chceme mít pocit, že všechno dobré, co máme, je zasloužené. Neradi něco přijímáme z milosti. Nepřipadá nám správné něco dostat, aniž bychom se o to aspoň trochu přičinili.

Také pocit viny může skrytě narušovat naše myšlení. Může ochromit naši schopnost vnímat evangelium jako nepodmíněný dar. Pocit viny nutí některé lidi k ospravedlnění daru tím, že si dar zasloužili, protože kdysi cosi pro dárce udělali. A když to ani jim samotným nepřipadá dost přesvědčivé, rozhodnou se aspoň dodatečně něco udělat, aby získali pocit, že je dar zasloužený.

Provinění nás oslepuje a brání nám vidět Boží lásku tak, jak je nám ukázaná v evangeliu. Musíme si ale uvědomit, jak sobecké je takové uvažování.

To asi zní trochu neomaleně, ale vyslechněte mě. Úsilovná snaha získat něčí ocenění vyžaduje soustředění se na sebe sama. Nemůžete se věnovat jiným lidem, když je vaším cílem někoho přesvědčit, že jste hodni jeho pozornosti nebo lásky. Chceme mít ze sebe dobrý pocit (např. že nám něco právem náleží, že nechceme nic, co nám nepatří). Stejně tak chceme udělat dobrý dojem i na ostatní lidi (např. aby *nám* něco dali, protože *my* jsme se jim zalíbili).

Evangelium něco takového odhalí a zavrhne. Usvědčí nás a vyžádá si obnaženou pokoru bez přetvářky. Trvá na tom, že veškerá pozornost náleží jedině Bohu a Ježíšovi. Nedovolí, abychom si připisovali jakékoliv zásluhy. A to je pro hodně lidí hořká pilulka ke spolknutí.

Podstatou evangelia je, že *vůbec nezáleží* na tom, co děláte, *záleží jedině* na tom, kdo celou dobu jste. Jste člověk. Od samého začátku jste předmětem Boží lásky a Božího plánu. To nevyžaduje žádné skutky a zásluhy. Prostě to tak *je*.

Protože jsme hříšníci a žijeme v narušeném světě, myslíme si, že by nás nikdo neměl rád, kdyby nás opravdu dobře poznal po všech stránkách. Proto si ani nedokážeme představit, že by nás Bůh mohl milovat. Jemu přece nic neunikne, zná každou naši myšlenku a každé slovo, zná naše pohnutky i naše činy. Pocit viny, který to v nás vyvolává, a naše podmínkami omezené vztahy, na které jsme zvyklí, nám zabraňují plně přijmout neomezenou Boží lásku, jak se o ní píše v evangeliu. Z našeho hlediska to nedává smysl.

Měl bych na tomto místě zdůraznit, že tím nechci říct, že by lidé, kteří slyšeli pravdivé evangelium a ve vší upřímnosti je přijali, nebyli opravdu spaseni. Upřímně věřím, že jsou *věřící* a jsou v Boží rodině.

Snažím se jen vylíčit zdrcující vnitřní utrpení, které mnoho takových věřících stále prožívá. Jejich pocit viny proměnil lásku a milost evangelia ve snahu o dosažení dokonalosti svým vlastním úsilím. Začnou přemýšlet o tom, zda je Bůh stále miluje stejně jako tehdy, když poprvé porozuměli evangeliu a uvěřili. Nebo jestli z nich Bůh nemá smíšené pocity a neztratil o ně zájem kvůli hříchům, kterých se dopouštějí jako věřící. Nabydou přesvědčení, že nemohou splnit jeho očekávání a začnou pochybovat o tom, zda je jejich víra “dost pevná” nebo jestli vlastně vůbec někdy nějakou víru měli.

Smutnou pravdou je, že mnozí *upřímní* křesťané žijí utrápeným, zdrceným životem ne kvůli evangeliu, ale kvůli tomu, že jejich provinění zkresluje jejich vnímání evangelia. Při čtení Písma vidí jen svoje hříchy a nezdary. Každé kázání se jim stane obžalobou (a hanba kazatelům, kteří tak kážou záměrně). Krása tohoto úžasného příběhu se tím vytrácí a je zapomenuta.

Spása *nemá* nic společného s perfektním chováním. Nikdy neměla, nikdy nebude mít, nikdy ani *nemůže mít*. Není v našich silách dostat se na úroveň Boha, abychom byli hodni života v jeho přítomnosti. *Chybí nám dokonalá Boží povaha*. Jsme jako Bůh, byli jsme stvořeni, abychom ho zobrazovali, ale ve své podstatě jsme *méně* než Bůh a Bůh to ví. Proto jeho řešením byl Ježíš a ne vy.

Bylo by absurdní si myslet, že propast mezi námi a Bohem můžeme překlenout nebo ji vyplnit tím, co děláme nebo neděláme. Vaše neúspěchy Boha nepřekvapují. Zná vás celou dobu a přesto vás miluje bez ohledu na to, jací jste a jací jste byli. List Římanům 5,8 to vyjadřuje nejlépe: “Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní.” Všimli jste si? *Když jsme ještě byli hříšní*. Nemusíte dosáhnout dostatečné úrovně, aby si vás Bůh zamiloval. Když si to uvědomíte, je to *opravdu* dobrá zpráva. Boha *nikdy* nemůžete zklamat, protože o vás nemá falešné představy. Bůh vás měl rád celou dobu. “Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).

Můžeme to shrnout do dvou základních bodů. Spásu - členství v Boží rodině – si nemůžeme zasloužit. Můžeme ji pouze přijmout skrze víru (důvěru). Bůh ji nabízí, protože je milující a milostivý. Žádný jiný důvod neexistuje a ani existovat nemůže.

III. ČÁST

NÁSLEDOVÁNÍ JEŽÍŠE

OSMÁ KAPITOLA

CO JE UČEDNICTVÍ?

Evangelium nás má přetvářet. Každý, kdo přijal evangelium “je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové” (2K 5,17). Co to má znamenat?

Možná si vzpomenete na odpověď. Již jsme si řekli, že učedník je následovník – přesněji, následovník Ježíše. “Následování” znamená napodobování nebo zobrazování Ježíše. Jsme předurčeni k tomu, abychom “přijali podobu jeho Syna” (Ř 8,29; 2K 3,18; Ko 3,10).

Naší motivací k napodobování Ježíše není *přimět* Boha, aby nás miloval a pustil nás do nebe. Bůh již miloval každého z nás, “když jsme ještě byli hříšní” (Ř 5,8) a byli jeho “nepřáteli” (Ř 5,10). Dostaneme se do nebe - staneme se členy Boží rodiny – když *uvěříme* evangeliu. Sami, bez pomoci, jsme ztraceni a potřebujeme Spasitele (L 19,10), protože jsme odloučeni od Boha (Ef 4,18) a v *této* situaci nás Bůh miloval. Nečekal, až se polepšíme, aby nás mohl mít rád.

Naší motivací k napodobování Ježíše není ani *přimět* Boha, aby nás nepřestal milovat a my se tak nakonec dočkali spasení. Čeho nemůžeme dosáhnout vlastní zásluhou, nemůžeme ani vlastní zásluhou ztratit. Spása není založena na naší osobnosti ani na našich schopnostech. Je založena jen na tom, co pro nás udělal někdo jiný - Ježíš. “Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti” (2K 5,21). Nemáme nárok na žádné uznání. Veškeré uznání patří Ježíšovi.

JAK SPRÁVNĚ CHÁPAT UČEDNICTVÍ

Musíme pečlivě zvážit, jak se to všechno vztahuje k učednictví.

Abychom se nechytli do léčky zásluh, o které jsem se již zmínil, musíme si jasně uvědomit, že spása a učednictví nejsou jedno a totéž. Mnozí věřící začnou nevědomky přidávat k evangeliu své vlastní skutky a zásluhy kvůli pocitu viny za své hříchy. Výsledkem je duchovní otroctví, nikoliv duchovně bohatý život, který pro nás chce Ježíš (J 10:10; 2K 1,5; Ef 3,20).

Spása je dar, který nám Bůh dává, když *věříme* evangeliu. Je to nezasloužený dar. Nicméně Bůh nám ho nabízí bez ohledu na naši hříšnost a nepřátelství vůči němu. Učednictví je to, co děláme v *důsledku* víry v evangelium. Napodobování Ježíše je důkazem naší lásky k němu a k Bohu. Protože Ježíš byl dokonalý zobrazitel Boha, my chceme žít stejně jako on.

Z mnoha důvodů bychom měli žít jako Ježíš - žít svatým životem, ale získání Boží lásky není jedním z nich. Spása nás nic nestojí, je zdarma pro všechny, kdo věří evangelium. Učednictví nás však něco stojí. Následovat Ježíše není vždy snadné. Stát se učedníkem vyžaduje rozhodování – začít milovat a ctít Boha a chovat se k lidem podle toho, kým jsou – stejně jako my jsou zobraziteli Boha, které Bůh miluje a chce je přivést do své rodiny skrze evangelium.

Připomeňme si Ježíšův život, nebyl nijak snadný. Jak říká Bible, “Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích” (1Pt 2,21). Ježíš prožil svůj život v sebeobětování. Na prvním místě byl pro něj Bůh a hned po Bohu jeho “bližní” (tedy všichni ostatní lidé):

“Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon a Proroci.”
(Mt 22,37-40)

Ježíš tak nežil proto, aby z něho měl Bůh radost nebo aby si ho Bůh zamiloval. Bůh už Ježíše miloval dlouho před tím, než přišel a “vykonal skutky”, aby naplnil smlouvu. Miloval Ježíše “již před založením světa” (J 17,24).

Následovat Ježíše není snadné. Protože žádný věřící není hned od začátku jako Ježíš – a protože neustále žít jako Ježíš je velmi náročné – každý učedník musí změnit své smýšlení (“učinit pokání”, jak se říká v Bibli), aby mohl změnit své chování. Já jsem to také musel udělat. Určité věci jsem musel přestat dělat a jiné jsem musel začít dělat. Ale ne kvůli tomu, aby mě měl Bůh rád, Bůh mne už miloval.

Všechno, co Ježíš dělal, dělal z lásky k Bohu. Totéž platí i pro nás. Ježíš záměrně žil určitým způsobem, aby pomohl lidem uvěřit, kdo on sám byl, a uvěřit Božímu plánu. Totéž platí i pro nás. Ježíš věděl, proč je na zemi – a že pro nás zemře hroznou smrtí. Zároveň ale také důvěřoval Božímu plánu a Boží moci. Věřil, že vstane z mrtvých a bude opět se svým Otcem.

Musíme mít stejnou perspektivu věčnosti. Tento svět není náš skutečný domov, je jen dočasný. Ten příští bude trvalý. Díky Ježíšovi budeme mít podíl na věčném životě v příštím světě a tento svět necháme za sebou. Projevovat věrnost a vděčnost našemu spasiteli a pomáhat ostatním ke vstupu do Boží rodiny by se mělo stát účelem našeho života.

Ale co když to nedokážeme? Co když zhřešíme? Obojí se stane a Bůh to ví. Zná lidi velice dobře. Ví, co jsme zač! Přesto nás miloval dávno před tím, než jsme my měli sebemenší zájem cokoliv z lásky k němu udělat. Miloval nás, když jsme byli jeho nepřátelé - “když jsme ještě byli hříšní” (Ř 5,8). Bůh nás miloval před tím, než jsme se stali členy jeho rodiny. Proč by nás teď, když jsme v jeho rodině, přestal milovat nebo miloval méně? Když

zklameme a zhřešíme, odpustí nám. Chce, abychom *věřili*, že nám odpustí, a vrátili se k napodobování Ježíše.

PROČ ŽÍT JAKO JEŽÍŠ?

Před chvílí jsem řekl, že je mnoho důvodů, proč žít jako Ježíš, ale že *získat Boží lásku není jedním z nich*. Co jsou tedy ty další důvody?

Za prvé, hřích vede k sebezničení a škodí nejen nám samotným, ale i všem kolem nás. Mezi svými vlastními příbuznými jsem viděl, jaké následky má alkoholismus, drogová závislost a nevěra. To vše bezpochyby ničí životy lidí. A podobně všechno, co nám tento svět – naše bezbožná kultura – nabízí jako zábavu a zážitek, je jen dočasné a nemá to žádnou trvalou hodnotu. Náš svět nás nabádá, abychom si “užili života” pro svůj vlastní pocit “šťěstí” bez ohledu na utrpení, které naše rozhodnutí může způsobit. Nenabízí nám žádnou perspektivu věčnosti. Svádí nás žít jen pro dnešek, bez žádného vyššího poslání. Bible o takovém smýšlení mluví otevřeně:

Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není. Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa. A svět pomíjí i jeho chtivost; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky. (1J 2,15-17)

Za druhé, a v mnohém směru na rozdíl od hříchu, náš zbožný život je požehnáním pro ostatní lidi. Pravdou je, že způsob, jakým žijeme a uvažujeme, je pro druhé buď požehnáním nebo prokletím. Ježíš sloužil lidem a byl jim požehnáním. Život řízený sobectvím a sebesředností nepřináší skutečné uspokojení, důkazy toho najdete v každém bulvárním plátku. Být požehnáním pro ostatní lidi nejen odráží Ježíšův charakter, ale vede i k osobnímu naplnění. Když žijete ve službě ostatním, váš život nabývá hlubšího smyslu.

Za třetí, zbožný život nám umožňuje věrohodně svědčit o evangeliu. Když se někdo podívá na náš život a neuvidí žádný rozdíl ve srovnání s bezbožným světem, neuvidí život prožitý ve službě druhým, tak mu nebude připadat věrohodné ani evangelium (nebo přinejmenším nebude vědět, co si má myslet). Uvidí, že náš život je v rozporu s poselstvím Ježíše. Jinými slovy, lidé očekávají, že my sami budeme žít jako Ježíš, o kterém tvrdíme, že každého miluje. Je to pochopitelné, protože opakem je pokrytectví, a toho si nikdo neváží.

Účelem zbožného života není zajistit si místo v nebi. Ani nejde o to si Boha zadlužit tím, že jsme nasbírali hodně “duchovních bodů”. Apoštol Pavel to vidí úplně jinak:

Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše

pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,1-2)

Ovšem pevný Boží základ trvá a nese nápis 'Pán zná ty, kdo jsou jeho' a 'ať se odvrátí od nespravedlnosti každý, kdo vyznává jméno Paně'. Ve velké domácnosti nejsou jen zlaté a stříbrné nádoby, nýbrž i dřevěné a hliněné, jedny pro cenné věci, druhé na odpadky. Kdo se od těch falešných nauk očistí, bude nástrojem vznešeným, posvěceným, užitečným pro hospodáře, připraveným ke každému dobrému dílu. (2Tm 2,19-21)

Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení, v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechtě je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši: Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. (Fp 2,1-8)

Z těchto veršů si můžeme utvořit představu o tom, jak bychom měli žít. Ale pořád jsme se ještě nedostali k tomu, jak učednictví konkrétně vypadá. Jak učedník žije? Co učedník dělá? Ježíš a jeho první učedníci, první křesťané, nám to naštěstí jasně ukázali. Ježíš od svých následovníků chtěl jen to, co dělal on sám - a ukázal jim, jak to mají dělat. Oni pak následovali jeho příkladu a na počátku rané církve učili ostatní dělat totéž.

DEVÁTÁ KAPITOLA

CO UČEDNÍK DĚLÁ?

Možná vás to překvapí, ale Ježíš toho svým učedníkům moc nepřikázal. Jeho představa o lásce k Bohu a k ostatním lidem nebyla složitá. Nicméně vše, co jim přikázal, má hluboký smysl a v praxi to vede ke změně života. Začneme tedy nejdůležitějším bodem učednictví.

UČEDNÍCI MILUJÍ BOHA, SVÉHO BLIŽNÍHO A JEDEŇ DRUHÉHO

Již víme, jak podle Ježíše vypadá život zasvěcený Bohu. Největší přikázání jsou:

Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon a Proroci. (Mt 22,37-40)

Ježíš se podle toho choval. Svým učedníkům řekl: “Ale svět má poznat, že miluji Otce a jednám, jak mi přikázal.” (J 14,31). Jak Ježíš ukázal, že miluje Boha, svého Otce? Poslechl Boha a splnil plán, který pro něj Bůh připravil. Učedníkům také řekl: “Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás” (J 15,9). Ježíš žádal své učedníky, aby jednali jako on, jak z jeho výkladu dvou největších přikázání jasně vyplývá.

Ježíš také dal svým učedníkům sám sebe za příklad. Řekl jim, aby se navzájem milovali tak, jak on miloval je. Tím projeví poslušnost Ježíšovi a potěší Boha. Řekl jim:

Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji. Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce. Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; a Otec vám dá, oč

byste ho prosili v mém jménu. To vám přikazuji, abyste jeden druhého milovali. (J 15,13-17)

. . . jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým. (J 13,34-35)

Podle Ježíše jsou láska k Bohu a láska k druhým základním a nezbytným znakem jeho učedníků. Tato dvě přikázání Ježíš nepovažoval za protichůdná. Nijak si neodporují. Jsou to dvě strany jedné mince, nelze je oddělit.

Ale jak máme milovat ostatní lidi? Nejvyšším projevem lásky je položení vlastního života: "Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele" (J 15,13). Přesně to pro nás Ježíš udělal:

Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. (Ř 5,7-8)

Kromě obětování vlastního života, nevím o lepším vyjádření toho, co je láska, než jak je popsána v 1K 13,4-7. Je zde v podstatě všechno, co je k tomu třeba říci. Toto jsou vlastnosti lásky:

- Láska je trpělivá
- Láska je dobrotivá
- Láska nezávidí
- Láska se nevychloubá a není domýšlivá
- Láska nejedná nečestně
- Láska nehledá svůj prospěch
- Láska se nerozčiluje
- Láska nepočítá zlo
- Láska se neraduje z nepravosti
- Láska se raduje spolu s pravdou
- Láska všechno snáší
- Láska všemu věří
- Láska ve vše doufá
- Láska všechno vydrží

(1K 13,4-7, ČSP)⁴

⁴ Bible, Český studijní překlad, nakladatelství KMS, Praha 2009

Něco podobného obvykle najdeme na pohlednicích ke dni sv. Valentýna. Na tom není nic špatného – máme milovat svého manžela nebo manželku nebo někoho, o kom doufáme, že se stane naším manželem nebo manželkou. Ve verších z listu Korintským ale samozřejmě nejde o romantickou lásku. K lidem bychom se tak měli chovat běžně. Nezáleží na tom, jestli v tom poznají lásku. Bůh to uvidí a pozná.

Některé z těchto výpovědí o lásce ale musíme chápat v souladu s ostatními uvedenými vlastnostmi lásky. Například “lásku všemu věří” musí být vyváženo “láskou radující se spolu s pravdou”. Nemůžeme posuzovat “lásku věřící” samostatně a dojít k závěru, že láska věří falešnému nebo škodlivému učení. Stejně tak “lásku ve vše doufá” neznamená, že doufá, že se někomu stane něco špatného. Ale celkově je tento seznam snadno srozumitelný – náročnější je tak v každodenním životě jednat.

Než budeme pokračovat, chci ještě zdůraznit jednu velice důležitou věc. Musíme si uvědomit, že v podstatě všechno, co bude následovat v našem pojednání o učednictví, vychází z Ježíšova prvního přikázání: “. . . jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým” (J 13,34-35). Vzájemná láska – láska k lidem – je výchozím bodem pro všechno ostatní, co učedníci dělají (modlitba, půst, štědrost, bratrské společenství, atd.) Všechny tyto věci jsou vyjádřením tohoto hlavního a základního přikázání.

UČEDNÍCI SI NAVZÁJEM POMÁHAJÍ

Tato součást učednictví je následkem vzájemné lásky. Navzájem si pomáhat znamená *být členem* společenství a *podílet se* na péči o společenství.

Po svátku Letnic stále více a více lidí přijímalo evangelium (Sk 2,1-4) a stávali se členy rostoucího společenství, které bude nazývané “církví” (v tomto případě církví v Jeruzalémě). V novozákonní době slovo “církve” neznamenovalo oficiální organizaci. Z Nového zákona víme, že církve v Jeruzalémě byla proslulá svou chudobou. Neměli budovu, kde by se scházeli (a byly zde tisíce nových věřících; Sk 2,41; 47; 5,14) ani neměli žádné právní postavení, takže věřící byli pronásledováni (Sk 3,11– 4,31; 5,17-42).

Jestliže “církve” nebyla organizací s právním postavením, co to pro ně znamenalo? Jak Ježíšovi následovníci udržovali svoje společenství? Utvořili pevně spjatou, obětavou komunitu. V moderních církvích příliš často používáme slovo společenství spíše pro skupinu lidí se společnými zájmy, jako jsou třeba sportovní kluby nebo dobročinná sdružení. To zdaleka nevystihuje význam novozákonního společenství. Novozákonní společenství bylo rodinou.

Jaký je rozdíl mezi rodinou a skupinou lidí, které spojují společné zájmy? Rozdílů je mnoho. Očekávali byste, že vám někdo dá peníze na činži nebo na nákup potravin jenom proto, že jste fanoušci stejného fotbalového týmu? Očekávali byste, že vám někdo pomůže sehnat práci nebo opraví vaše auto jen proto, že jste hlasovali pro stejného kandidáta nebo

že podporujete stejnou dobročinnou organizaci? Samozřejmě, že ne. Od členů rodiny ale takovou pomoc očekávat *můžete* (při nejmenším by tak rodina – pokrevní příbuzní - měla fungovat).

A taková byla raná církev. Zde je jeden příklad:

Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. Všichni, kteří uvěřili, byli pospolu a měli všechno společné. Prodávali svůj majetek a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval. Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem. Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse. (Sk 2,41-47)

Tyto verše *nemají nic společného* s komunismem ani socialismem. Nepopisují *žádný* politický režim. Není v nich nic o vládě nebo o státu, který používá nátlak nebo takové chování nařizuje. Vše bylo naprosto dobrovolné. Je to chování normální, zdravé rodiny. Členové rodiny si navzájem pomáhají. Tato rodina prostě jen měla několik tisíc členů.

To je příklad toho, co učedníci dělají. Pečují o společenství. Mají se rádi a starají se jeden o druhého jako v rodině. To znamená, že se dělí o to, co mají. Pro některé věřící to může znamenat peníze; pro jiné to znamená čas, službu nebo schopnosti. Společenství v podstatě dělá to, co členové společenství potřebují.

Možná vás napadlo, jak se s tak velkým počtem lidí mohli všichni ve společenství znát. Věřící se shromažďovali v chrámu (což obvykle vyvolalo střetnutí s židovskými předáky, ale bylo to dobré pro šíření evangelia) a scházeli se “po domech” (Sk 2,46; 5,42). To znamená, že “církev” v Jeruzalémě, původní křesťanské společenství, bylo vlastně sítí menších sborů. V rámci společenství, tyto malé sbory přijímaly mezi sebe nové věřící a byly jim oporou.

Pro nové věřící se tyto sbory staly vstupní branou do společenství. Křesťanské sbory sloužily lidem, kteří přijali evangelium. Každý sbor se podílel na vyučování svých členů a svým způsobem i věřících v rámci celého širšího společenství. Jak to vypadalo?

Noví věřící byli většinou napřed pokřtěni (Sk 2,41; 8,12-13; 10,47-48; 16,15). Křest byl veřejnou záležitostí (byli přítomni svědci – ostatní členové sboru), při které se nový věřící ztotožnil s Ježíšem a s jeho následovníky. To mimo jiné znamenalo odpuštění hříchů skrze Ježíšovo ukřižování a nový život pro věřícího (Ř 6,1-4; 2K 5,17). Křest byl prvním krokem ke vstupu do života společenství. Nově křtění lidé vyznali svou víru v Ježíše a svědci dosvědčili pravdivost jejich vyznání.

Při setkáních ve sborech také vyšly najevo potřeby různých lidí. Pokud malé sbory mohly uspokojit potřeby svých členů, udělaly to. Věřícím, kteří pomohli druhým, to umožnilo napodobit Ježíše. Ti, kteří přijali pomoc, viděli “z první ruky”, co to znamená žít jako Ježíš. Pokud potřeby přesáhly možnosti malého sboru, širší rodina věřících byla připravena pomoci. Koordinace těchto služeb byla důvodem, proč apoštolové, původní učedníci Ježíše a předáci rané církve v Jeruzalémě, jmenovali pomocníky (“diakony”), aby zorganizovali “službu při stolech” (pravděpodobně rozdělování potravin) v rámci celého společenství (Sk 6,1-7).

Jednou ze zvyklostí rané církve byla také společná slavnost památky “večeře Páně” (1K 11,17-34). “Večeře Páně” byla slavnost na památku poslední večeře, při které Ježíš řekl svým učedníkům, že jeho tělo a krev budou za ně brzy vydány. Ježíš jim také řekl, že položením svého života naplňuje “novou smlouvu” (L 22,20). Totéž je řečeno v pozdějším popisu oslavy večeře Páně (1K 11,25). Slavností večeře Páně si učedníci připomínali, co Ježíš vykonal. Ježíš řekl svým učedníkům, aby tak “činili na mou památku” (1K 11,24-25). Zároveň to byla také další příležitost jak se ujistit, že o chudé ve sboru bylo postaráno.

UČEDNÍCI A SPOLEČENSTVÍ

Slovo “společenství” se v Novém zákoně vztahuje k činnosti komunity věřících. Vzájemná pomoc je součástí biblického společenství, protože když se věřící scházejí, potřeby jednotlivých členů mohou vyjít najevo a být uspokojeny. Než tedy začneme mluvit o jiných věcech, které učedníci dělají, musíme si stručně říct něco o společenství.

“Společenství” dnes pro mnoho křesťanů znamená společnou zábavu. Jistě, společnou zábavou a společnými zážitky se upevňuje přátelství, ale to plně nevystihuje biblické společenství ve smyslu učednictví.

Zásadní rozdíl mezi společnou zábavou a biblickým společenstvím spočívá v tom, že nejde jen o společně strávený čas, smysl společenství je mnohem hlubší.

Účelem společenství je nabýt “jedné mysli” zaměřené na Ježíše, abychom měli “takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši”. Jinými slovy, účelem společenství je učednictví. Přečtěme si pár veršů z listu Filipským:

Jenom vedte život hodný Kristova evangelia, abych viděl, až přijdu, nebo nepřijdu-li, abych slyšel, že zakotveni v jednom Duchu vedete jednou myslí zápas ve víře v evangelium . . .
(Fp 1,27)

Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou

lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení . . . Nechtě je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši. (Fp 2,1-2; 5)

Co to znamená, mít takové smýšlení jako Kristus a být jedné mysli jako společenství věřících? Znamená to, že všichni věří úplně stejně až do nejmenších podrobností? Ne. Bible hovoří o jednotě, nikoliv o jednotnosti. Být "jedné mysli" si můžeme lépe představit tak, že všichni členové společenství sledují stejný cíl: být jako Ježíš. Cílem není uniformita myšlení, ale soulad, snaha připodobnit se Kristu a žít spolu ve společenství věřících.

Věřící v prvních sborech dělali řadu věcí, aby tohoto cíle dosáhli. Modlili se, postili se, konali bohoslužby a studovali Písmo. To všechno mohou učedníci dělat jak jednotlivě, tak i společně. Zmíním se o každé této činnosti zvlášť.

UČEDNÍCI SE MODLÍ

Stručně řečeno, při modlitbě mluvíme k Bohu. Musíme se ale nad tím trochu zamyslet. Copak Bůh neví, o čem přemýšlíme? Jistě to ví. Tak proč se máme modlit? Modlitbou Bohu nepodáváme žádné nové informace. Modlitbou Bohu (a ostatním) ukazujeme, že jsme na Bohu závislí. Je to způsob jak vyjádřit, že chceme, aby Bůh jednal, že se nespolehneme jen sami na sebe nebo že sami bez Boha nemůžeme najít správné řešení. Modlitbou se upevňujeme naše vědomí závislosti na Bohu i vědomí toho, že jen v něm najdeme bezpečí. V tomto smyslu je modlitba bohoslužbou. To vše platí pro soukromou i společnou modlitbu.

S odkazem na Jana Křtitele a jeho následovníky učedníci v Lukášovi 11,1 žádali Ježíše: "Pane, nauč nás modlit se, jako tomu učil své učedníky i Jan." Ježíšovou odpovědí je dobře známý "Otčenáš" (L 11,2-4; srov. Mt 6,9-15). Všimněme si, že Ježíš učedníkům neřekl přesně z jakých slov se má Otčenáš skládat. Řekl jim, aby se modlili „takto“ (Mt 6,9), uvedl příklad. Když mluvíme k Bohu, nemusíme používat žádné vzory ani žádná předepsaná slova. *Stačí k Bohu mluvit*. Nicméně nikdy bychom se neměli modlit okázale (L 18,9-14).

V Otčenáši není nic, čeho by si Bůh nebyl vědom. Jak už jsme si řekli, při modlitbě nejde o vyplnění mezer v Božích vědomostech. Otčenáš má spíš nádech bohoslužby a úcty k Bohu ("buď posvěceno tvé jméno"), poslušnosti ("staň se tvá vůle"), odpuštění ("odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám") a žádosti o ochranu před pokušením a zlem ("nevydej nás v pokušení, ale vysvobď nás od zlého"). Modlitba má uvést naše srdce do souladu se skutečností, že pánem našeho života je Bůh, a upevnit naše vědomí závislosti na Bohu.

Bible je plná modliteb jednotlivců i modliteb společných. Když si je přečtete, tak zjistíte, že v modlitbách můžete Bohu upřímně sdělit své pocity - hněv, smutek, lásku atd. Bůh se při tom nedozví nic nového. My se tím učíme podřídit se mu, věřit, že je dobrý a všechno ví nejlépe, a žádat ho o pomoc. Ježíš řekl, že Bůh modlitby jistě vyslyší podle své moudré vůle. Jinými slovy, Bůh nemusí vždy odpovědět tak, jak bychom si přáli. Bůh však zná

všechno, co se děje v lidském životě, zná lidské chování a ví o věcech, o kterých my nevíme nic – a uskutečňuje svůj velký plán. Bůh ale také může odpovědět překvapivým a neočekávaným způsobem.

Biblické modlitby také nejsou sebestředné. Často v nich jde o žádost o požehnání a o Boží milost pro ostatní lidi. Pavlovy listy obvykle obsahují modlitby za ty, kterým píše. Účelem modlitby většinou není jen vyjádření vlastních potřeb a přání.

Ježíš se modlil často, řídil se svým vlastním učením o vytrvalosti v modlitbách (Ko 4,2-6; L 18,1-8). Ale ne každá Ježíšova modlitba byla vyslyšena – přijal to, protože mu víc záleželo na tom, aby se stala vůle Boží (Mt 26,36-46). Na to musíme při modlitbách pamatovat. Ježíš učil, že Bůh vyslyší naše modlitby (L 11,9-13), ale nemůžeme předpokládat, že Bůh odpoví tak, jak chceme, pokud jsme neposlušní nebo nežádáme ve shodě s jeho vůlí (Jk 4,3; 1J 3,22; 5,14).

UČEDNÍCI SE POSTÍ

Mnozí čtenáři možná nevědí, co je půst. Postit se znamená něčeho *se zdržet*, postit se od jídla znamená nejíst. To je nejběžnější druh půstu v Bibli, ale jsou i jiné. Ježíš se postil (Mt 4,2). Předpokládal, že učedníci budou následovat jeho příkladu a varoval je, aby se při půstu nechovali jako pokrytci (Mt 6,16-18). Účelem půstu není získání něčí pozornosti, je to jen mezi vámi a Bohem.

Půst se nemusí týkat jen jídla. Můžete se postit od různých věcí, jakkoliv chcete. Když se Ježíš postil a když mluvil o půstu, nedával nám návod na zhubnutí. Měl na mysli něco jiného. V Bibli je mnoho případů půstu, ale nenajdeme tam žádná přesná pravidla. Apoštol Pavel se například zmínil o tom, že manželské páry se mohou postit od sexu (1K 7,1-5), aby se mohli lépe soustředit na modlitbu.

Proč to mají dělat? Odpověď najdeme v 1K 7,5, kde Pavel hovoří o manželských párech, které se dohodly, že se na určitý čas zdrží sexu: “Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas, abyste byli volní pro modlitbu.” Půst je duchovní cvičení, které nám pomáhá soustředit se na modlitbu. Jak? Například když se rozhodnete postit se od jídla na jeden den, pokaždé když pocítíte hlad, je to připomínka, že se máte modlit. Váš půst vás upozorní a připomene vám, proč jste se rozhodli postit.

K půstu můžeme také přistupovat tak, že se podíváme na to, co nás rozptyluje a odvádí naši pozornost od modlitby nebo vůbec od naší cesty s Bohem. Může to být náš mobil, televize nebo nějaký koníček. To jsou všechno věci, které můžeme na čas odložit (“postit se” od nich) a vrátit se v myšlenkách zpět k Bohu a k modlitbě.

Křesťané v raných církevních sborech se postili, aby se mohli společně soustředit na modlitbu (Sk 13,1-3; 14,23). Ve Starém zákoně byl hromadný půst také projevem společného zármutku nad hříchem a společného pokání (Jr 36,6; Jl 2,12).

UČEDNÍCI UCTÍVAJÍ BOHA

Možná vám připadá, že je snadné vysvětlit nebo pochopit, co je to bohoslužba. Snadné to je i není. Příliš často považujeme za bohoslužbu to, co se děje v kostele, především zpěv duchovních písní. To ale není bohoslužba, přinejmenším ne podle Bible, i když hudba a zpěv byly vždy součástí křesťanských shromáždění (Ef 5,19; Ko 3,16). Další tendencí v naší kultuře je vnímat bohoslužbu jako vnitřní mystický pocit nebo zážitek. Ani to není bohoslužba. Můžeme si uvést řadu veršů o bohoslužbě, ale podívejme se na tyto tři:

Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,1-2)

Ježíš řekl samařské ženě: "Ale přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili." (J 4,23)

První dva verše jsem již citoval, když jsme mluvili o tom, jak žít svatým životem. Jak máte uctívat Boha? Žijte jako Ježíš. Nepřizpůsobujte se světu - jeho hodnotám a žádostivosti. *To je bohoslužba. Pravá bohoslužba je tedy záležitostí srdce.*

Druhý zde citovaný verš je zvláště zajímavý. Ježíš té ženě řekl, že Bůh si přeje, aby ho lidé uctívali. Bohoslužba tedy není něco, co vychází z nás. Bůh nás *vybízí* k odpovědi na jeho dobrotu a lásku. *Jak* a *kde* Boha uctíváme se může lišit. Můžeme ho uctívat individuálně, s hudbou i bez hudby, v kostele nebo v soukromí. Můžeme ho uctívat také ve společenství, společně s jinými věřícími.

Když se věřící scházejí ve společenství, "povzbuzují se k lásce a k dobrým skutkům" (Žd 10,24–25). Jinými slovy, navzájem se podněcují k duchovní bohoslužbě - napodobování Ježíše. Chválí Boha za jeho dobrotu, lásku a prozřetelnou přítomnost v jejich životě (Sk 2,46-47; Jk 5,13). Chvála zahrnovala i hudbu a zpěv písní (Mt 26,30; Ef 5,19; Ko 3,16), ale byla nezaměnitelně spojena se svatým životem". . . abyste rozpoznali, na čem záleží, a byli ryzí a bezúhonní pro den Kristův, plní ovoce spravedlnosti, které z moci Ježíše Krista roste ke slávě a chvále Boží." (Fp 1,10-11)

Nesmíme však zapomenout, že naše "duchovní bohoslužba" je neodmyslitelně spjata s tím, jak žijeme (Ř 12,1-2). Není to půlhodinový zážitek doma nebo v kostele. Jedná se o *život* ovlivněný Bohem a směřující k Bohu.

UČEDNÍCI VYZNÁVAJÍ HŘÍCH A PŘIJÍMAJÍ BOŽÍ ODPUŠTĚNÍ

Naše nedokonalost je jednou z věcí, se kterými se učedník musí vyrovnat hned na začátku své cesty v následování Ježíše. Nikdo z nás není bez hříchu jako Ježíš (2K 5,21; 1Pt 2,21-22; 1J 3,5) a ani v to nemůžeme doufat. Z Bible to jasně vyplývá. Učedníci také hřešili (Mk 14,30, 68, 72). Jeden z nich, Jan, ke konci života napsal:

Jestliže však chodíme ve světle, jako on je ve světle, máme společenství mezi sebou a krev Ježíše, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu. Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti. Říkáme-li, že jsme nezhřešili, děláme z něho lháře a jeho slovo v nás není.
(1J 1,7-10)

Je to dobře, že víme, že naše členství v Boží rodině nezávisí na našem perfektním chování. Dobrymi skutky si nemůžeme Boha zadlužit. Nedluží nám věčný život kvůli našim zásluhám, ani kdybychom si mysleli, že nějaké máme. Naše nedostatky Boha neodradily. Bůh nás miloval "když jsme ještě byli hříšní" (Ř 5,8). Proto nesmíme zapomínat, že když spásu nemůžeme získat morální dokonalostí, nemůžeme ji ani ztratit kvůli morální nedokonalosti.

Protože jsme nedokonalí, pravý Ježíšův učedník se musí spoléhat na Boží laskavost a lásku. Ještě jednou se podívejte na verše z prvního Janova listu. Říká nám přesně, co máme dělat, když Boha zklameme tím, že uděláme něco, co *není* v souladu s napodobováním Ježíše, nebo že zanedbáme něco, co *je* v souladu s napodobováním Ježíše: "Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti."

Když neuspějeme a zhřešíme, musíme to uznat. V tom spočívá smysl zpovědi. Nesmíme svůj hřích skrývat, ani ho omlouvat nebo ospravedlňovat. Bůh chce, abychom se přiznali. Proč? Protože se musíme pokorit. Musíme si uvědomit, že spása závisí na tom, co pro nás udělal někdo jiný - Ježíš - a ne na našich zásluhách. Přiznáním uznáváme, že díky Ježíšovi jsme Božími dětmi. Máme jistotu, že náš hřích nás od Boha neoddělí; nevyhodí nás z rodiny (Ř 8,31-39). Bůh věděl o našich nedostatcích už předtím, než jsme přijali evangelium, není jimi nijak překvapen. Jeho vztah k nám se tím nemění.

Nabízí se tedy otázka, proč si máme dělat starosti s hříchem. Učedníci v novozákonní době se s takovým přístupem u lidí setkali. Apoštol Pavel se o tom zmiňuje ve svém dopise křesťanům v Římě:

Co tedy máme říci? Že máme dále žít v hříchu, aby se rozhojnila milost? Naprosto ne! Hříchu jsme přece zemřeli – jak bychom v něm mohli dále žít? . . . Necht' tedy hřích neovládá vaše smrtelné tělo, tak abyste poslouchali, čeho se mu zachce; ani nepropůjčujte hříchu své tělo za nástroj nepravosti, ale jako ti, kteří byli vyvedeni ze smrti do života, propůjčujte sami sebe a své tělo Bohu za nástroj spravedlnosti. Hřích nad vámi už nebude panovat, vždyť nejste pod zákonem, ale pod milostí. Co z toho plyne? Máme snad hřešit, protože nejsme pod zákonem, ale pod milostí? Naprosto ne! Víte přece, když se někomu zavazujete k poslušné službě, že se stáváte služebníky toho, koho posloucháte – buď otročíte hříchu, a to vede k smrti, nebo posloucháte Boha, a to vede k spravedlnosti. (Ř 6,1-2; 12-16)

Všimněte si, že Bible neříká "Proboha, nehřeš, nebo tě Bůh nebude mít rád!" Jde spíše o obavu z návratu do sebezničujícího otroctví. Takže na jednu stranu sice zhřešíme, ale na druhou stranu bychom se měli hříchu vyhýbat. Apoštol Pavel se s tím také potýkal (Ř 7,7-25), ale přesto byl znamenitým následovníkem Ježíše. Nový zákon nám mnohokrát připomíná, že prožíváme vnitřní boj. V srdci bychom chtěli následovat Ježíše, ale díky naší nedokonalosti tíhneme k sebestřednosti a sobectví (1Pt 2,11; Jk 4,1).

Když se snažíme následovat Ježíše a v něčem neuspějeme, tak je lepší nečekat, až "nám to Bůh spočítá". To znamená, že bychom se měli rychle přiznat a poděkovat Bohu za jeho odpuštění. Musíme si pamatovat, co náš hřích Ježíše stál. Máme ho stále následovat ve věrné lásce, vděčni za to, že se nechal ukřižovat "když jsme ještě byli hříšní" (Ř 5,8), abychom se mohli stát jeho bratry a sestrami.

UČEDNÍCI STUDUJÍ BIBLI

Věřící v rané církvi poslouchali učení apoštolů a studovali Písmo. Pavel a ostatní apoštolové-misionáři vykládali Písmo ve sborech, které na různých místech zakládali (Sk 2,42; 4,2; 5,42; 17,10-11; 18,11; 20,20). V Novozákonní době byl výklad běžnou metodou učení Bible, protože lidé většinou svoji vlastní Bibli neměli. Mnozí věřící ani neuměli číst. I když jsme dnes vzdělaní a Bibli si můžeme opatřit, společné studium může prospět i nám.

Pro Ježíšovy následovníky je znalost Božího slova nezbytná. Jak jinak se můžeme dozvědět o hříchu (postojích a chování, kterým se máme vyhnout) a o životě naplněném Duchem (jak se máme správně chovat)? Písmo nás učí "odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi, obnovte se duchovním smýšlením, oblecté nové

lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy” (Ef 4,22-24). Když se skrze víru v evangelium začleníme do Boží rodiny, přebývá v nás Duch (1K 3,16-17; 6,19-20; 2K 6,16; Ef 2,22) a pomáhá nám žít užitečným životem:

Dáte-li se však vést Božím Duchem, nejste už pod zákonem. Skutky lidské svévole jsou zřejmé: necudnost, nečistota, bezuzdnost, modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, nestřídmost a podobné věci. Řekl jsem už dříve a říkám znovu, že ti, kteří takové věci dělají, nebudou mít podíl na království Božím. Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotá, věrnost, tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrací. Ti, kteří náležejí Kristu Ježíši, ukřižovali sami sebe se svými vášněmi a sklony. (Ga 5,18-24)

Učedníci se učí Boží slovo a nechávají se jím vést ve svém životě. Ježíš projevil svou lásku k Bohu také tak – jednal podle Boží vůle. Společenství nám v tom může hodně pomoci. Ve společenství se setkáme s vyspělými věřícími, kteří následují Ježíše už mnoho let. Mohou nám říct, jak se jejich život změnil, když se naučili “svléct se sebe starého člověka . . . a obléct nového“. Najdeme v nich oporu, když se potýkáme s problémy ve snaze napodobovat Ježíše. Připomenou nám Boží lásku a odpuštění. Mají pro nás pochopení, protože pro žádného křesťana není lehké odvracet se od hříchu a dělat to, co je správné (1J 1,5-10). Dokonce ani pro apoštoly nebylo lehké bojovat s hříchem a jednat správně (Ř 7,7-25; Ga 2,11-14). Když se snažíme následovat Ježíšova příkladu, společenství nás nejen vede k zodpovědnosti, ale najdeme v něm i pochopení a povzbuzení.

UČEDNÍCI TRPÍ

To vás může překvapit, ale z Nového zákona to jasně vyplývá. Ježíš řekl svým učedníkům:

Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás. Kdybyste náleželi světu, svět by miloval to, co je jeho. Protože však nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí. Vzpomeňte si na slovo, které jsem vám řekl: Sluha není nad svého pána. Jestliže pronásledovali mne, i vás budou pronásledovat. (Jan 15,18-20)

Zde je věrnost věřících opravdu vystavena zkoušce. Jedna věc je poučit se a změnit svůj život, ale následovat Ježíše a trpět za to je něco úplně jiného. Následování Ježíše přineslo apoštolům utrpení (Sk 5,41; 9,16; 21,13; 2K 11,22-29). Vytrvalost ve víře je téma, které se v celém Novém zákoně stále opakuje (Ř 8,17-18; 2K 1,3-7; Fp 1,27-30; 1Pt 3,13-17). Petr, jeden z původních dvanácti učedníků, byl svědkem Ježíšova utrpení a za svou víru byl uvězněn (Sk 12,1-19). Věřícím, kteří kvůli pronásledování museli opustit svůj domov a byli rozptýleni, napsal:

Jaká však sláva, jestliže budete trpělivě snášet rány za to, že hřešíte? Ale budete-li trpělivě snášet soužení, ač jednáte dobře, to je milost před Bohem. K tomu jste přece byli povoláni; vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích. On "hříchu neučinil a v jeho ústech nebyla nalezena lest". Když mu spílali, neodplácel spíláním; když trpěl, nehrozil, ale vkládal vše do rukou toho, jenž soudí spravedlivě. (1Pt 2,20-23)

Abychom mohli snášet utrpení, musíme mít stále na paměti, že evangelium neslibuje klid a pohodlí v tomto životě, ale věčné místo v Boží rodině v nadcházejícím životě. Tento svět není náš pravý domov.

UČEDNÍCI ZÍSKÁVAJÍ DALŠÍ UČEDNÍKY

Zatímco láska k Bohu, k našemu bližnímu a k sobě navzájem je nejdůležitější *známkou* učednictví, nejdůležitějším *posláním* učedníků je získávat další učedníky. To byl úkol, který Ježíš dal svým následovníkům krátce před tím, než vystoupil do nebe. Proto se to nazývá Velké poslání:

Ježíš přistoupil a řekl jim: "Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku."
(Mt 28,18-20)

"Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky." To je důležitá část biblického příběhu. Nadpřirozené síly, které zotročovaly národy, ztratily svou moc. Bůh chce, aby jeho děti, jeho společníci - učedníci jeho Syna Ježíše - rozšířili dobrou zprávu evangelia po celém

světě. Bůh chce ve své rodině co nejvíce lidí. Naším úkolem je sdělit lidem dobrou zprávu, podle ní žít mezi nimi a přivést je do Boží rodiny - a naučit je, aby dělali totéž.

Jak to máme dělat? Máme s lidmi mluvit o naší víře – jak jsme uvěřili evangeliu. Je to velmi jednoduché.

Nejprve povězte lidem o svém životě před tím, než jste uvěřili evangeliu a přijali Boží odpuštění skrze Ježíše. Lidé mají rádi příběhy, zvláště příběhy jiných lidí. Proč? Protože v životě každého člověka se vždy najde něco, s čím se někdo jiný dokáže ztotožnit. Když někomu povíte, jak vypadal váš život před tím, než jste porozuměli evangeliu, některé podrobnosti z vašeho života mu budou povědomé - a možná i zjistí, že toho máte v životě hodně společného.

Za druhé, řekněte jim, proč došlo k zásadnímu obratu ve vašem životě, když jste slyšeli evangelium a uvěřili mu. Obvykle to má něco společného s odpuštěním hříchu. Je to krásný pocit, když si uvědomíme, že přese všechno co jsme udělali sami sobě i ostatním lidem, Bůh nás pořád miluje a tolik nás chce, že nám nabízí spásu. Potom jim povězte příběh o tom, jak Bůh poslal Ježíše, aby nám mohlo být odpuštěno a mohli jsme s ním navěky žít – tak, jak si to Bůh od začátku přál.

Za třetí, řekněte lidem, jak odpuštění a víra v evangelium ovlivnily váš život. Řekněte jim, jaké to je vědět o Božím odpuštění, lásce a slibu věčného života. Řekněte jim, jak to změnilo vaši představu o tom, kdo jste a proč jste tady. Řekněte jim, jak vás víra v evangelium změnila.

Někteří lidé mohou chtít vidět důkaz takové změny. To je normální - a pro vás je to příležitost k napodobení Ježíše. To je jeden z důvodů, proč je důležité žít svatým životem. Ježíš miloval lidi a sloužil lidem. Lidé chtějí, aby je měl někdo rád, a u ostatních lidí hledají nefalšovanost. Chovat se k lidem jako Ježíš má silný účinek. Všimnou si toho. Poznají, jestli je někdo má nebo nemá rád. Poznají, když jim v zájmu poselství evangelia dáte přednost před sebou. Ne každý věřil Ježíšovi. Ne každý člověk uvěřil evangeliu, když mu o něm povíte a budete s ním jednat stejně, jak by s ním jednal Ježíš. *Mnozí* ale uvěří.

DŮLEŽITÁ JMÉNA A VÝRAZY (REJSTŘÍK)

V rejstříku nejsou zahrnuty výrazy vysvětlené v textu knihy.

Slova s velkými počátečními písmeny a slova ztučněná jsou v rejstříku zahrnuta.

Abraham – muž zvolený Bohem za praotce lidu později známého jako Izraelité nebo Židé.

Adam a Eva – první dva lidé (muž a žena), které Bůh stvořil.

Andělé - Nadpřirozené bytosti, které slouží Bohu a pomáhají Věřícím v Ježíše Krista.

Slovem “anděl” je v české Bibli přeložen původní Hebrejský a řecký výraz, který znamená “posel”. Slovo “anděl” je tedy popisem práce – označuje příslušníka Boží nebeské říše, jehož úkolem je předávat lidem poselství od Boha. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

Apoštol – původně řecký výraz, který znamená “vyslaný”. V Novém zákoně najdeme různé druhy apoštolů.

Asyřané - historičtí nepřátelé Izraele ze severní Mezopotámie.

Bábel - starověké město Babylon, které se nachází v jižní Mezopotámii (dnešní Irák).

Babyloňané - historičtí nepřátelé Izraele z jižní Mezopotámie.

Bible - sbírka 66 starověkých svatých knih, napsaných lidmi vedenými Boží prozřetelností. Prvních 39 knih tvoří Starý zákon, dalších 27 knih tvoří Nový zákon.

Bůh – pokud se toto slovo v Bibli vyskytuje v jednotném čísle s velkým “B”, tak označuje jedinečnou, nezaměnitelnou a nesrovnatelnou Nadpřirozenou bytost, která stvořila vše, co existuje a která miluje lidstvo.

Đábel - jiné jméno pro Satana a Hada. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

David - druhý král Izraele, kterému Bůh slíbil věčný panovnický rod. Z tohoto rodu vzešel Mesiáš.

Desatero přikázání - prvních deset morálních zákonů, které Bůh dal Izraelitům po vyjití z Egypta.

Duch Boží – jiný výraz pro Ducha Svatého.

Duchovní boj – zápas s Hříchem a s nepřátelskými Nadpřirozenými silami, které se staví proti Velkému poslání. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

Evangelium - poselství Spásy skrze Ježíše Krista.

Evangelizace – jakékoliv šíření poselství Evangelia.

Exodus – (1) název druhé knihy Bible (2. Mojžíšova); (2) výraz pro vyjití starověkého Izraele z otroctví v Egyptě.

Genesis – první kniha Bible (1. Mojžíšova).

Had – nepřítel Adama a Evy v Zahradě v Edenu. V Bibli je později také nazýván Ďáblem a Satanem. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

Hebrejec – jiný výraz pro Izraelitu.

Hebrejšťina – jazyk, ve kterém byl původně napsán Starý zákon.

Hřích - jakýkoliv čin nebo sklon k jednání, které vyvrací Boží požadavky na spravedlnost, morálku a etiku nebo jsou s nimi v rozporu.

Hříšnost – výraz vztahující se ke Zlu a Hříchu; často také vyjadřuje rozsah nemorálních myšlenek a opakované nemorální chování.

Izák – syn Abrahama a Sáry.

Izrael – (1) nové jméno Jáкова, vnuka Abrahama; (2) starozákonní národ založený Bohem skrze Abrahama a Sáru.

Izraelité - členové Abrahamova rodu; příslušníci izraelského národa.

Jákob – syn Izáka a vnuk Abrahama; jeho jméno bylo později změněno na “Izrael”.

Ježíš - Syn Boží, který byl zrozený z Panny Marie, ale zároveň byl plně Bohem. Bůh se v Ježíšovi stal člověkem, aby zahájil Boží plán Spásy lidstva od Hříchu.

Království Boží / Kristovo / Ježíšovo - Boží vláda na zemi skrze Ježíše Krista spolu s Věřícími. Nový zákon popisuje toto království jako přítomné a probíhající, ale zároveň čekající na konečné naplnění.

Kristus - řecké slovo, které znamená “pomazaný“, totéž jako “Mesiáš“; titul Ježíše.

Kříž - nástroj popravý Ježíše. Římský kříž byl vztyčený kůl s příčným trámem, na který byly oběti po mučení přivázány nebo přibity, dokud nezemřely udušením. V Novém zákoně “kříž” také znamená místo, kde byl vykopen Hřích a zajištěna

Spása pro všechny, kdo věří Evangelium.

Mesiáš - Hebrejský výraz, který znamená "pomazaný". Označuje posledního a jedinečného krále z rodu Davidova, který přinese Spásu od Hříchu a osvobodí Boží lid od jeho nepřátel. V biblickém příběhu je Mesiášem Ježíš. "Kristus" je řecký ekvivalent Hebrejského výrazu "Mesiáš". "Ježíš Kristus" tedy znamená "Ježíš, Mesiáš".

Milost – Boží nabídka nebo dar toho, co si nezasloužíme; Boží laskavost.

Mocnosti temnoty – všechny Nadpřirozené bytosti nepřátelské vůči Božímu plánu pro jeho svět a pro jeho lidskou rodinu. Více naleznete ve "Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena".

Mojžíš – Izraelita narozený v době otroctví Izraele v Egyptě, kterého Bůh povolal, aby vyvedl Izrael z otroctví.

Nadpřirozeno/Nadpřirozený – výraz označující vše, co přesahuje nebo je mimo hranice přirozeného (fyzického, hmotného) světa a vesmíru. "Nadpřirozená bytost" je duchovní bytost, ve své podstatě netělesná.

Nanebevzetí - Ježíšův návrat do nebe po Vzkříšení.

Noe - muž, kterého Bůh v době potopy považoval za spravedlivého. Bůh řekl Noemu, aby postavil archu (velkou loď) a zachránit sebe, svou rodinu a zvířata před potopou.

Nový zákon – 27 knih, které v Bibli následují po Starém zákonu. Jejich obsah se týká života a služby Ježíše, období prvních křesťanů a šíření křesťanství v 1. století našeho letopočtu.

Odpuštění (hříchu) – prominutí přestupků a provinění proti Bohu. Boží odpuštění znamená zrušení jakéhokoliv trestu. Podobné pojmy jsou Milost, Smilování a Spása.

Pád - Hřích Adama a Evy v Edenu a jeho následky.

Pavel – apoštol Ježíše Krista, jehož služba byla zaměřena na Pohany (příslušníky neizraelských národů).

Petr – jeden z původních Ježíšových dvanácti učedníků.

Pohan – každý člověk, který není rodilým příslušníkem izraelského národa; "ne-Izraelita".

Sára - Abrahamova žena, které Bůh nadpřirozeným způsobem umožnil početí dítěte.

Satan - jméno dané Hadovi z Edenu, který svedl Adama a Evu. Satan je první Nadpřirozená bytost v Božím stvoření, která se postavila proti Bohu. V Novém zákoně je Satan

úhlavním nepřítelem Boha. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

Saul – první král Izraele.

Sínaj / hora Sínaj – hora, kde Bůh povolal Mojžíše, aby vyvedl Izraelity z Egypta a kde Bůh dal Izraeli Desatero přikázání.

Skutky – novozákonní kniha, která pojednává o období prvních křesťanů.

Smlouva - dohoda mezi dvěma stranami. Bůh v Bibli uzavírá s lidmi smlouvy, ve kterých jim dává sliby a nabízí požehnání. Smlouvy mohou i nemusí obsahovat podmínky.

Smilování – Boží zrušení zaslouženého odsouzení nebo trestu.

Spása - vysvobození Věřícího z odloučení od Boha kvůli Hříchu. Hříchy jsou odpuštěny na základě Víry v poselství Evangelia. Spásou se Věřící navrací do Boží rodiny.

Starý zákon - prvních 39 knih Bible. Jejich obsah se týká událostí před narozením Ježíše.

Svatý Duch - Boží Duch, který je ve své podstatě rovný Bohu.

Syn – “Syn” s velkým “S” v Bibli označuje druhou osobu Trojice, která se v Ježíšovi stala člověkem.

Synové Boží – Nadpřirozené bytosti ze Starého zákona, které buď slouží Bohu nebo se proti Bohu vzbouřily. Více naleznete ve “Shrnutí pojmů z oblasti nadpřirozena”.

Šalomoun – jeden ze synů krále Davida. Šalomoun po Davidově smrti nastoupil na jeho trůn.

Trojice – tři osoby Trojjednosti (Otec, Syn, Svätý Duch) jednoho nesrovnatelného Boha.

Trojedinost - tři osoby Trojice; biblická doktrína jediného Boha, který existuje ve třech osobách.

Učednictví - následování Ježíše.

Učedník – ten, kdo následuje Ježíše napodobováním jeho života a řídí se jeho učením.

Velké poslání – pověření, které dal Ježíš svým následovníkům, aby po celém světě šířili Evangelium a získávali učedníky.

Věřící - ten, kdo přijal Evangelium a věří mu.

Víra – věřící důvěra (k někomu nebo něčemu).

Vzkříšení - (1) Všeobecně – zmrtvýchvstání; porážka smrti novým životem po smrti;
(2) v Novém zákoně – skutečnost, že Ježíš tělesně vstal z mrtvých tři dny po ukřižování
a také budoucí zmrtvýchvstání všech Věřících k věčnému životu na nové zemi.

Zahrada v Edenu – místo v původním Bohem stvořeném světě, kde žili Adam a Eva
a kde byl přítomen i Bůh.

Zaslíbená země – výraz používaný pro zeměpisný Izrael; území, které Bůh přislíbil
Abrahamovi, aby se zde mohli usadit jeho potomci. Před příchodem Izraelitů bylo
toto území ve Starém zákoně nazývané Kanaan.

Zlo – cokoliv, co Bůh považuje za morálně nebo eticky špatné a škodlivé nebo co je
urážlivé vůči Bohu a jeho stvoření.

Židé - jiné jméno pro "Izraelity", potomky Abrahama. Ve starověku tak ostatní národy
nazývaly zbylé dva kmeny Izraelitů, které odešly do vyhnanství.

SHRnutí POJMŮ Z OBLASTI NADPŘIROZENA

V Bibli najdeme řadu výrazů pro bytosti, které obývají duchovní svět. Křesťanská tradice ale tyto pojmy často sloučila a tím vzniklo mnoho nejasností. Věnoval jsem tomuto problému značnou část své akademické kariéry a byl bych rád, kdyby si každý, kdo se zajímá o téma andělů, Satana a zlých duchů, přečetl následující knihy (v tomto pořadí):

- *Supernatural: What the Bible Teaches About the Unseen World and Why It Matters*
(*Nadpřirozeno: Co vlastně Bible učí o neviditelném světě a proč na tom záleží*)⁵
- *The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible*
(*Neviditelná říše: Obnovení biblického nadpřirozeného pohledu na svět*)
- *Angels: What the Bible Really Teaches About God's Heavenly Host*
(*Andělé: Co Bible skutečně učí o Božím nebeském zástupu*)
- *Demons: What the Bible Really Teaches About the Powers of Darkness*
(*Démoni: Co Bible skutečně učí o mocnostech temnoty*)

První kniha, *Supernatural (Nadpřirozeno)*, je podobná této knize - je určena pro běžného čtenáře. Zbývající tři knihy jsou akademické (hodně podrobností a poznámek pod čarou). Jsou v nich tisíce poznámek a odkazů na odborné zdroje, na kterých je obsah těchto knih založený.

Prozatím si ale můžeme stručně zopakovat a shrnout to, co jsme se o nadpřirozeném světě dozvěděli z našeho podání biblického příběhu.

Z Bible se dovídáme, že existuje neviditelný svět - svět duchovních bytostí. Tyto bytosti ze své podstaty nemají těla, ale mohou na sebe vzít fyzickou podobu. Duchovní svět je "nadpřirozený" – je to svět jiného druhu než náš hmotný svět, ve kterém žijeme, je mimo a "nad-" přirozeným, fyzickým světem.

Bůh patří do duchovního světa, ale jako jeho stvořitel je mu nadřazený. Jenom Bůh sám je nestvořený a věčný. Bůh stvořil všechny ostatní duchovní bytosti, které obývají duchovní svět, stejně jako stvořil veškerý život ve světě, který známe (tj. v našem fyzickém, hmotném světě).

⁵ Český překlad ke stažení zdarma na: <https://www.miqlat.org/translations-of-supernatural.htm>.

Bible používá pro příslušníky duchovního světa různé výrazy (např. Ř 8,38; 1Pt 3,22). Několik jsem jich uvedl v této knize. Některé z těchto výrazů jsou popisy práce – vyjadřují, co bytost *dělá*. Například "anděl" – toto slovo znamená "posel". Nicméně v řecko-římské kultuře Nového zákona se slovo "anděl" stalo výrazem používaným pro jakéhokoliv příslušníka nebeského zástupu, který nepovstal proti Bohu. Slovo "démon" se stalo názvem pro všechny ty, kteří proti Bohu povstali, navzdory tomu, že slovo "démon" mělo ve starověku více významů.

Popisný výraz "synové Boží" je výraz z obalsti rodinných vztahů, který nám připomíná, že Bůh je Otcem (Stvořitelem) duchovních bytostí. Tento výraz má ale širší rozsah, podrobně jsem to vyložil v knihách *"Supernatural" (Nadpřirozeno)* a *"Unseen Realm" (Neviditelná říše)*. "Synové Boží" jsou vysoce postavení členové Božího "pracovního týmu". Toto označení má původ ve starověku, kdy královští synové zastávali vysoké pozice s velkou zodpovědností. V biblickém příběhu byla "synům Božím" přidělena vláda nad národy, které Bůh odsoudil v Babelu – mnohem důležitější funkce než pouhé doručování zpráv (úkol "andělů").

Ze začátku byli všichni příslušníci duchovního světa věrní Bohu, ale dlouho to tak nezůstalo. Jak jsme se dočetli v této knize, Bůh při stvoření obdaroval duchovní bytosti svými vlastnostmi. Jednou z těchto vlastností byla svobodná vůle. Některé z duchovních bytostí však využily svou svobodu ke vzpouře proti Boží vůli a proti Boží lidské rodině. Všechny duchovní bytosti, které povstaly proti Bohu a jeho lidu, jsou "mocnosti temnoty." Nicméně duchovní nepřátelé Boha jsou v Bibli a v jejím příběhu o přání Boha mít lidskou rodinu rozlišováni.

Bible se zmiňuje o třech vzpourách. K první z nich došlo v zahradě v Edenu. Jeden z příslušníků duchovního světa chtěl zabránit uskutečnění Božího přání mít lidskou rodinu. V biblickém příběhu přišel k Evě v podobě hada a svedl ji. Tento první vzbouřenec je později v Bibli nazýván jmény jako je "Satan" (což znamená "protivník") a "Dábel" (což znamená "pomlouvač").

Později se vzbouřili další nebesští synové Boha a překročili hranici mezi duchovním a fyzickým světem. V krátkém listu Judově je jejich hřích popsán tak, že si "nezachovali své vznešené postavení". V církevní tradici jsou pak tyto vzpurní synové Boží nazýváni (nepřesně) "padlými anděly" na vyjádření jejich "pádu" od svatosti nebo "démony" pro svou zlovolnost. To vše navzdory tomu, že Starý zákon nikdy nepoužívá slova "anděl" nebo "démon" pro vzbouřence z knihy Genesis 6,1-4.

Nakonec po určitém čase podlehli korupci i "synové Boží", kterým byly přiděleny národy po příhodě s Bábelskou věží. Celý Žalm 82 je o jejich odsouzení. Z těchto územních mocností se v Danielovi 10 stali nadpřirození "velitelé" (ČSP) nebo "ochránci" (ČEP) národů stejně jako "mocnosti", "vlády", "panstva", "trůny" a "síly", o kterých píše Pavel ve svých listech (např. Ef 6, 11-12). Všechny tyto výrazy se vztahují k územním panstvím a tak jsou vhodné k vyjádření situace, která podle biblického příběhu nastala po Babelu.